

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ

ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»

КАФЕДРА ФІНАНСІВ

МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ

щодо змісту та організації самостійної роботи студентів, поточного і підсумкового контролю їх знань з дисципліни

“ФІНАНСИ СТРАХОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ”

*для студентів денної форми навчання
напряму підготовки 6.030508 “Фінанси і кредит”*

Івано-Франківськ

2013 рік

Кропельницька С.О., Вусятицька М.П.

Методичні матеріали щодо змісту та організації самостійної роботи студентів, поточного і підсумкового контролю їх знань з дисципліни “Фінанси страхових організацій”. – [Вид. 3-є, перероб. та доп.] – Івано-Франківськ, ПП Бойчук А.Б. – 2013. – 71 с.

Рецензенти:

Криховецька З.М. – к.е.н., доцент кафедри фінансів Прикарпатського національного університету ім.В.Стефаника

Перевозова І.В. – к.е.н., доцент кафедри обліку і аудиту Івано-Франківського національного університету нафти і газу

Рекомендовано Вченою радою Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (протокол №6 від “29”січня 2013 р.).

Методичні матеріали з дисципліни «Фінанси страхових організацій» підготовлено відповідно до навчальної програми цієї дисципліни, яка викладається для студентів IV курсу, що навчаються за напрямом підготовки «Фінанси і кредит» у Прикарпатському національному університеті ім. В.Стефаника.

Методичні матеріали з вивчення курсу «Фінанси страхових організацій» призначені для студентів денної форми навчання базової освіти з економіки. Вивчення курсу передбачає засвоєння студентами теоретичних знань та придбання практичних навичок, потрібних для якісної підготовки висококваліфікованих спеціалістів, які володіють професійними знаннями, необхідними в сучасних ринкових умовах, формування відповідного рівня економічного мислення майбутнього фінансиста. Вивченню дисципліни «Фінанси страхових організацій» передують вивчення базової дисципліни “Страхування” та профільної дисципліни «Страхові послуги»

Методичні матеріали включають: тематичний план дисципліни; перелік питань, що охоплюють зміст семінарських занять з дисциплін; термінологічний словник з курсу; тематику рефератів; розрахункову роботу; програмові вимоги з курсу «Фінанси страхових організацій»; список рекомендованих джерел та критерії оцінювання знань студентів.

Методичне забезпечення з дисципліни «Фінанси страхових організацій» повинно допомогти студентам у засвоєнні програмних питань, орієнтувати на існуючі вимоги до рівня знань з дисципліни.

ЗМІСТ

ПРОГРАМА КУРСУ “ФІНАНСИ СТРАХОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ”	4
ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЩО ОХОПЛЮЮТЬ ЗМІСТ РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ ДИСЦИПЛІНИ:.....	5
<i>ТЕМА 1. ОРГАНІЗАЦІЯ ФІНАНСІВ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ.....</i>	<i>5</i>
<i>ТЕМА 2. ГРОШОВІ НАДХОДЖЕННЯ СТРАХОВИКІВ.....</i>	<i>6</i>
<i>ТЕМА 3. СТРАХОВІ РЕЗЕРВИ, ЇХ СКЛАД ТА ПОРЯДОК ФОРМУВАННЯ.....</i>	<i>7</i>
<i>ТЕМА 4. РОЗМІЩЕННЯ СТРАХОВИХ РЕЗЕРВІВ.....</i>	<i>9</i>
<i>ТЕМА 5. ПРИБУТОК СТРАХОВИКА, ЙОГО ФОРМУВАННЯ ТА РОЗПОДІЛ</i>	<i>13</i>
<i>ТЕМА 6. ОПОДАТКУВАННЯ СТРАХОВИКІВ.....</i>	<i>16</i>
<i>ТЕМА 7. ОЦІНКА ФІНАНСОВОГО СТАНУ СТРАХОВИКА.....</i>	<i>17</i>
ПРАКТИКУМ.....	23
ТЕСТИ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ ПЕРЕВІРКИ ЗНАНЬ.....	30
ПЕРЕЛІК РЕФЕРАТІВ.....	41
РОЗРАХУНКОВА РОБОТА.....	43
СЛОВНИК.....	56
ПРОГРАМОВІ ВИМОГИ	61
СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	62
СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ.....	69

**ПРОГРАМА КУРСУ “ФІНАНСИ СТРАХОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ” ДЛЯ СТУДЕНТІВ
НАПРЯМУ ПІДГОТОВКИ 6.030508 “ФІНАНСИ І КРЕДИТ”**

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма					заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		л	п	інд	с.р.		л	п	інд	с.р.
Модуль 1										
Змістовий модуль 1. Сутність і структура фінансів страховика та особливості їх організації										
Тема 1. Сутність фінансів страховика та особливості їх організації.	14	2	4		8	14	-	1		13
Тема 2. Грошові надходження страховиків	14	4	2		8	14	1	1		12
Тема 3. Страхові резерви, їх склад та порядок формування.	14	4	4		6	14	2	1		11
Тема 4. Розміщення страхових резервів.	14	4	2		8	14	2	1		11
Разом за змістовим модулем 1	56	14	12		30	56	6	4		46
Змістовий модуль 2. Фінансові результати діяльності страховиків та їх оцінка										
Тема 5. Прибуток страховика, його формування та розподіл.	14	4	4		6	14	1	1		12
Тема 6. Оподаткування страховиків.	14	4	4		6	14	1	1		12
Тема 7. Оцінка фінансового стану страховика.	14	4	4		6	14	2	2		10
Разом за змістовим модулем 2	42	12	12		18	42	4	4		36
Разом за модулем 1	98	26	24		48	98	10	8		80
Модуль 2										
ІНДР	10			10		10			10	
Усього годин	108	26	24	10	47	108	10	8	10	80

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЩО ОХОПЛЮЮТЬ ЗМІСТ РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ ДИСЦИПЛІНИ

ТЕМА 1. ОРГАНІЗАЦІЯ ФІНАНСІВ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ

Семінар 1.

1. Види страхових компаній і порядок їх створення.
2. Стратегія страхової компанії.
3. Організаційна структура страхової компанії.
4. Ресурси страхової компанії.
5. Органи управління страховою компанією та їхні функції.
6. Об'єднання страховиків та їхні функції.

Семінар 2.

1. Особливості страхування як сфери підприємницької діяльності.
2. Страхова компанія як суб'єкт підприємницької діяльності.
3. Кругообіг грошових коштів страхової компанії. Суб'єкти фінансових взаємовідносин.
4. Фінансові ресурси страхової компанії.

Питання для самоконтролю

1. Визначте зміст страхової діяльності та її особливості.
2. Охарактеризуйте страхову організацію як специфічну фінансову установу. Назвіть основні законодавчі акти, які регламентують її діяльність.
3. Назвіть організаційно-правові форми суб'єктів підприємницької діяльності, які можуть, за вітчизняним законодавством, набути статусу страховиків в Україні. Охарактеризуйте їх особливості.
4. Дайте визначення фінансів страхових організацій.
5. Визначте місце фінансів страхових організацій як ланки фінансової системи країни.
6. Охарактеризуйте кругообіг грошових коштів страховика; назвіть чинники, які на нього впливають.
7. Розкрийте зміст фінансових взаємовідносин страхової організації з іншими суб'єктами.
8. Охарактеризуйте склад та структуру фінансових ресурсів страхових організацій.
9. Визначте співвідношення понять “фінансові ресурси страховиків” і “капітал страховиків”.
10. Розкрийте зміст та значення державного регулювання фінансів страхових організацій.

Логічні завдання

1. Обґрунтуйте власну думку щодо найбільш прийнятної форми створення страхових організацій.

2. Розкрийте роль та значення окремих видів фінансових ресурсів (окремих елементів капіталу) страхової організації на різних стадіях її життєвого циклу.

3. Прокоментуйте співвідношення між статутними капіталами та страховими резервами вітчизняних страховиків протягом останніх п'яти років.

4. Доведіть необхідність та значення державного регулювання діяльності страхової організації (в тому числі — її фінансів).

5. Назвіть основні законодавчі акти, якими регулюються фінансові відносини страховиків з іншими суб'єктами страхового ринку України.

ТЕМА 2. ГРОШОВІ НАДХОДЖЕННЯ СТРАХОВИКІВ

1. Грошові надходження від страхової діяльності, їх економічний зміст.

2. Страховий тариф як ціна за страхову послугу. Структура тарифу. Збитковість страхової суми. Нетто-тариф, його призначення. Навантаження, його призначення та структура.

3. Грошові надходження від інвестиційної та фінансової діяльності страховика, інших операцій.

Питання для самоконтролю

1. Розкрийте зміст поняття “грошові надходження страховиків”.

2. Охарактеризуйте грошові надходження страховиків від операційної діяльності.

3. Охарактеризуйте грошові надходження страховиків від фінансової діяльності.

4. Охарактеризуйте грошові надходження страховиків від інвестиційної діяльності.

5. Розкрийте зміст поняття “страхова премія”.

6. Охарактеризуйте законодавчі обмеження та вимоги стосовно страхових премій.

7. Охарактеризуйте законодавчі обмеження та вимоги стосовно страхових тарифів.

8. Охарактеризуйте структуру страхового тарифа як ціни за страхову послугу.

9. Охарактеризуйте склад грошових доходів страховика від іншої операційної діяльності.

10. Назвіть форми фінансової звітності страховика, які містять відомості про джерела грошових надходжень страховиків.

Логічні завдання

1. Покажіть розбіжності між поняттями “грошові надходження страховиків від операційної діяльності” і “доходи страховиків від операційної діяльності”.

2. Поясніть тезу про те, що страхова сума обумовлює “кількісну” складову страхової премії, а страховий тариф — її “якісну” складову.

3. Чому занижені страхові тарифи вважаються загрозою для платоспроможності страхової компанії?

4. Чому важливо відокремлювати у звітності грошові надходження страховика від операційної, інвестиційної та фінансової діяльності?

5. Чому низький рівень страхових виплат вітчизняних страховиків вважається негативним показником?

ТЕМА 3. СТРАХОВІ РЕЗЕРВИ, ЇХ СКЛАД ТА ПОРЯДОК ФОРМУВАННЯ

Семінар 1.

1. Поняття страхових резервів та їх значення.

2. Методи розрахунку окремих видів технічних резервів: резерву незаробленої премії, резерву коливань збитковості, резерву збитків що сталися, але ще не заявлені (IBNR); резерву катастроф.

Семінар 2.

1. Методика розрахунку резерву незаробленої премії страховиками України.

2. Резерви зі страхування життя. Методи розрахунку резервів довгострокових зобов'язань. Резерви належних виплат страхових сум.

Питання для самоконтролю

1. Розкрийте сутність страхових резервів та доведіть необхідність їх формування.

2. Охарактеризуйте систему технічних резервів, які формують вітчизняні страховики, та поясніть її логіку.

3. Охарактеризуйте систему резервів зі страхування життя, які формують вітчизняні страховики, та поясніть її логіку.

4. Перелічіть методи формування резерву незаробленої премії, поясніть їх сутність.

5. Розкрийте призначення окремих видів резервів збитків.

6. Назвіть види страхування, які потребують розширеного переліку обов'язкових для формування технічних резервів. Поясніть, яких саме і чому.

7. Охарактеризуйте порядок формування резерву коливань збитковості та резерву катастроф.

8. Перелічіть законодавчі обмеження та вимоги щодо договорів страхування життя, які позначаються на порядку формування страховиками резерву довгострокових зобов'язань.

9. Назвіть та охарактеризуйте складові резерву довгострокових зобов'язань за договорами страхування життя.

10. Назвіть та охарактеризуйте складові резерву належних виплат страхових сум за довгостроковими договорами страхування.

Логічні завдання

1. Дайте порівняльну характеристику окремих методів формування резерву незароблених премій.

2. Доведіть тезу про те, що страхові резерви відображають обсяги страхових зобов'язань за укладеними договорами страхування.

3. Поясніть, у чому полягає значення якомога точного визначення обсягів страхових технічних резервів за договорами загального страхування.

4. Поясніть, чому нормативними актами встановлюються лише загальні принципи утворення резервів довгострокових зобов'язань, а не конкретні методи їх формування.

5. Доведіть, що резерви зі страхування життя можна вважати технічними резервами (як це прийнято Директивами ЄС).

ЗАДАЧІ

Задача 1

Надходження страхових премій до страхової компанії характеризуються такими показниками:

2009 рік:

I квартал — 400 тис. грн. (з них передано в перестраховання 100 тис. грн.);

II квартал — 600 тис. грн. (з них передано в перестраховання — 200 тис. грн.);

III квартал — 300 тис. грн.;

IV квартал — 320 тис. грн. (з них передано в перестраховання — 80 тис. грн.).

2010 рік:

I квартал — 960 тис. грн. (з них передано в перестраховання — 160 тис. грн.).

Обчислити Методом $\frac{1}{4}$ величину резерву незаробленої премії станом на 1.10.2009; 01.01.2010; 01.04.2010.

Задача 2

Використовуючи дані, наведені в Задачі 1, обчислити Методом $\frac{1}{4}$ частку, що належить перестраховикам у резерві незаробленої премії страховика станом на 01.10.2009, 01.01.2010, 01.04.2010.

Задача 3

Обчислити Методом $\frac{1}{4}$ величину резерву незаробленої премії станом на 01.04.2010 року і станом на 01.07.2010 року, виходячи з таких даних:

Місяць, рік	Отримані страхові премії	Страхові премії, передані в перестраховання
Липень, 2009	360	-
Серпень, 2009	420	90
Вересень, 2009	240	120
Жовтень, 2009	120	30

Листопад, 2009	90	-
Грудень, 2009	-	-
Січень, 2010	150	60
Лютий, 2010	270	150
Березень, 2010	330	90
Квітень, 2010	-	-
Травень, 2010	210	120
Червень, 2010	660	420

Задача 4

Використовуючи дані, наведені в Задачі 3, обчислити Методом $\frac{1}{4}$ частку резерву незаробленої премії, що становитиме права вимоги страхової компанії до перестраховиків станом на 01.04.2010 р. і станом на 01.07.2010 р.

Задача 5

Використовуючи дані, наведені в Задачі 3, обчислити Методом $\frac{1}{24}$ величину резерву незаробленої премії та частку перестраховика в резерві незаробленої премії станом на 01.07.2010 р.

Задача 6

Обчислити величину резерву коливань збитковості зі страхування цивільної відповідальності автовласників, виходячи з таких даних:

— величина заробленої премії зі страхування цивільної відповідальності автовласників у звітному періоді — 200 тис. грн.;

— величина резерву коливань збитковості на початок звітного періоду — 60 тис. грн.;

— фактична збитковість страхування цивільної відповідальності автовласників — 0,63;

— середньоочікуваний рівень збитковості страхування цивільної відповідальності автовласників — 0,55.

Задача 7

Обчисліть величину страхових резервів зі страхування життя на 1 січня 2009 р. на основі наведених даних. Величина резерву зі страхування життя на 1 жовтня 2009 р. становить 1500 тис. грн.

Протягом IV кварталу страховик зібрав страхових платежів На суму 800 тис. грн. і виплатив страхове забезпечення у розмірі 900 тис. грн., викупні суми — 50 тис. грн. Частка нетто-ставки у структурі страхового тарифу становить 90 %. Річна норма доходності, використана під час розрахунку тарифної ставки, - 7 %.

Задача 8

Страховою організацією 1 серпня 2010 р. був укладений договір страхування майна на строк до 1 травня наступного року. Страхова брутто-премія становить 120 тис. грн.

Винагорода агенту за укладання договору страхування — 7 у відрахування у резерв попереджувальних заходів — 3 % .

Строк дії договору становить 273 дні, а кількість днів з моменту початку дії договору до звітної дати — 153.

Визначте розмір незаробленої премії на 1 січня за цим договором страхування.

Задача 9

Обчисліть достатність (адекватність) власного капіталу страхової компанії "А" стосовно обсягу взятих страховою компанією на себе ризиків, виражених у вигляді страхових технічних резервів-нетто, на основі даних таблиці.

Передбачається, що оптимальне значення цього показника не має бути меншим 100 %. Зробіть висновки.

Фінансові показники страхової компанії «А», тис. грн.

Показник	2008 р.	2009 р.	2010 р.	2011 р.
Статутний капітал	6600	6600	7430	7430
Нерозподілений прибуток	0	1494,5	189,5	671,7
Додатковий вкладений капітал	0	0	0	0
Інший додатковий капітал	159	0	0	0
Резервний капітал	531,3	66,3	66,3	66,3
Неоплачений капітал	2049	14,25	0	0
Власний капітал	5241,3	8146,6	7685	8168
Технічні резерви	5126,4	7967,3	8059,8	8135

Задача 10

На основі наведених фінансових показників страхової компанії "В" за 2008-2011 рр. визначте динаміку відповідальності цієї страхової компанії за договорами страхування. Зробіть висновки, беручи до уваги такий факт: у страхової компанії, що нормально розвивається, цей показник має коливатися у межах 5-30 % (враховуючи зростання обсягу страхових резервів протягом 12 місяців).

Фінансові показники страхової компанії "В", тис. грн.

Показник	2008 р.	2009 р.	2010 р.	2011 р.
Сукупні активи (за балансом)	1121,2	3565,3	7779,7	7947,7
Валові страхові премії	558,0	89,0	279,2	161,9
Страхові резерви на кінець періоду	357,8	23,5	178,6	43,0
Страхові резерви на початок періоду	2,3	357,8	23,5	178,6

Діапазон значень показника зміни розміру страхових резервів (окрім страхування життя) за звітний період наведений у таблиці.

Найменування показника	Характеристика значення показника	Діапазон значень показника
Зміна розміру страхових резервів (окрім страхування життя) за звітний період	Неприпустиме (вище умовно допустимого діапазону)	Дз > 100%
	Умовне допустиме (вище за оптимальний діапазон)	30% < Дз < 100%
	Оптимальне	5% < Дз < 30%
	Умовне допустиме (нижче за оптимальний діапазон)	-10% < Дз < 5%
	Неприпустиме (нижче за оптимальний діапазон)	Дз < -10%

ТЕМА 4. РОЗМІЩЕННЯ СТРАХОВИХ РЕЗЕРВІВ

1. Необхідність та значення державного регулювання розміщення коштів страхових резервів.
2. Принципи розміщення коштів страхових резервів .
3. Нормативи розміщення та інвестування коштів страхових технічних резервів страховиків, що здійснюють загальне страхування.
4. Нормативи розміщення та інвестування коштів страхових технічних резервів страховиків, що здійснюють страхування життя.

Питання для самоконтролю

1. У чому полягає зміст поняття “розміщення страхових резервів”?
2. Охарактеризуйте структуру активів страховика і покажіть її специфіку.
3. Охарактеризуйте склад фінансових активів страховика.
4. У чому полягає значення державного контролю за розміщенням коштів страхових резервів?
5. Назвіть нормативні акти, котрі регламентують порядок розміщення коштів страхових резервів вітчизняними страховиками.
6. Охарактеризуйте принципи розміщення страхових резервів.
7. Назвіть та охарактеризуйте форми звітності, які дають інформацію щодо розміщення коштів страхових резервів.
8. Охарактеризуйте нормативи розміщення технічних резервів страховиками, що здійснюють загальне страхування.
9. Охарактеризуйте нормативи розміщення резервів страховиками, що здійснюють страхування життя.
10. Що означає диверсифікація розміщення страхових резервів і в чому її значення?

Логічні завдання

1. Доведіть необхідність державного регулювання та контролю розміщення коштів страхових резервів.
2. Оцініть загальну структуру розміщення коштів страхових резервів страховиками України.
3. Який з принципів розміщення коштів страхових резервів є найбільш важливим для страховиків, що здійснюють загальне страхування?
4. Який з принципів розміщення коштів страхових резервів є найбільш важливим для страховиків, що здійснюють страхування життя?
5. Назвіть види дозволених активів, які найбільше відповідають принципу:
 - а) ліквідності;
 - б) прибутковості;
 - в) безпечності.

ЗАДАЧІ

Задача 1

На 01.01.2011 обсяг технічних резервів страхової компанії склав 6400 тис. грн. Технічні резерви розміщені таким чином:

а) 2240 тис. грн. — на депозитних рахунках, у тому числі:

— 1540 тис. грн. — на депозитному рахунку в Брокбізнесбанку;

— 320 тис. грн. — на депозитному рахунку в Укрсоцбанку;

— 380 тис. грн. — на депозитному рахунку в Промінвестбанку;

б) 2730 тис. грн. — складають права вимоги до перестраховиків;

в) 640 тис. грн. — вкладені в акції двох емітентів. Акції котируються на фондовій біржі; вкладення розподілені наступним чином:

— 450 тис. грн. — перший емітент;

— 190 тис. грн. — другий емітент;

г) 790 тис. грн. — вкладення в нерухомість.

Визначити обсяг розміщення, що буде прийнятий до заліку Уповноваженим (наглядом) органом, виходячи із встановлених нормативів.

Задача 2

Страхова компанія у фінансовій звітності станом на 01.01.2011 надала таку інформацію стосовно розміщення страхових резервів, загальна сума яких становить 50 000 тис. грн.:

а) банківські депозити — 30 000 тис. грн., у т.ч.:

— у Укрсоцбанку — 17 000 тис. грн.;

— у банку «Аркада» — 13 000 тис. грн.;

б) нерухомість — 15 000 тис. грн.;

в) права вимоги до перестраховиків — 5 000 тис. грн.

Примітка. Частина коштів, що належать перестраховикам, у технічних резервах страхової компанії станом на 01.01.2011, складає 10 000 тис. грн.

Зробити висновки стосовно дотримання страховою компанією встановлених законодавством нормативів щодо розміщення коштів страхових резервів.

Задача 3

Величина технічних резервів страхової компанії “Альфа” станом на 01.01.2007 становить 18 713,55 тис. грн. Резерви представлені активами наступних категорій.

№ з/п	Категорія активів	Обсяг технічних резервів	Структура розміщення, %	Примітки
1	Грошові кошти на поточних рахунках, у т.ч. в іноземній валюті	1647,2 793,5		
2	Банківські вклади (депозити), у т.ч. в іноземній валюті	7697,0 6978,2		
3	Нерухоме майно	153,38		
4	Цінні папери, що передбачають одержання доходів	1839,95		
5	Права вимоги до перестраховиків	7376,02		

Обчислити структуру розміщення страхових технічних резервів і зробити висновки щодо дотримання страховою компанією нормативів, встановлених законодавством.

Задача 4

Використовуючи дані, отримані при розв'язанні задачі 4, оцінити дотримання страховою компанією «Альфа» принципів розміщення страхових технічних резервів.

Задача 5

Обчислити та порівняти структуру розміщення коштів страхових резервів двох страхових компаній, виходячи з наступних даних.

тис. грн.

Категорії дозволених активів	Страхова компанія «Альфа»	Страхова компанія «Бета»
Грошові кошти на поточних рахунках	8726,1	36506,6
Банківські вклади	11797,5	3271,3
Цінні папери, що передбачають одержання доходів	291,9	69,0
Права вимоги до перестраховиків	45936,0	-
Разом	66751,5	39846,9

Задача 6

Оцінити дотримання страховою компанією «Гамма» принципів ліквідності та прибутковості при вкладенні коштів страхових резервів у банківські метали, виходячи з наступних даних.

Вид вкладення	Вага, г	Номінальна вартість, тис. грн.	Ринкова вартість, тис. грн.	Прогнозований дохід (збиток), тис. грн.	Доходність, %
Платина, проба 999,5	3850,0	303,03	397,1	обчислити	обчислити

Задача 7

Кошти страхових технічних резервів страхової компанії «Дельта» станом на 01.01.2011 розміщені наступним чином. Оцінити структуру вкладень з точки зору дотримання принципу ліквідності. Зробити висновки.

тис. грн.

Категорії дозволених активів	Сума	Питома вага, %
Грошові кошти на поточних рахунках, у т.ч. валютний рахунок	43,1 11,7	1,0 —
Банківські вклади	1630,0	38,0
Нерухомість	2077,6	48,0
Права вимоги до перестраховиків	576,7	13,0
Разом	4326,9	100,0

Задача 8

Оцінити зміни у структурі розміщення коштів страхових резервів страхової компанії «Сігма», виходячи з наступних даних.

Категорії дозволених активів	2008 р.	2009 р.	2010 р.
Грошові кошти на поточних рахунках	17,3	12,2	13,5
Банківські вклади (депозити)	20,8	28,3	28,1
Нерухоме майно	34,6	37,6	36,1
Цінні папери, що передбачають одержання доходів	23,7	16,9	11,4
Цінні папери, що емітуються державою	2,0	0,0	0,1
Права вимоги до перестраховиків	1,5	4,8	10,7
Готівка в касі	0,1	0,2	0,1
Разом	100,0	100,0	100,0

Задача 9

Проаналізуйте структуру активів, якими представлено страхові резерви страхової компанії, що займається страхуванням життя, використовуючи дані таблиці. Чи відповідає ця структура встановленим вимогам Правил розміщення страхових резервів зі страхування життя.

Структура активів, якими представлено страхові резерви страхової компанії, %

Категорія активів для представлення страхових резервів	2006р.	2007р.	2008р.	2009р.
Грошові кошти на поточних рахунках	39,47	31,56	26,05	10,02
Банківські вклади (депозити)	49,24	61,24	73,95	66,16
Банківські метали	0,00	0,00	0,00	0,00
Нерухоме майно	7,88	6,35	0,00	15,72
Акції	0,00	0,00	0,00	0,00
Облігації	0,00	0,00	0,00	0,00
Іпотечні сертифікати	0,00	0,00	0,00	0,00
Цінні папери, що емітуються державою	0,00	0,00	0,00	0,00
Права вимоги до перестраховиків	3,41	0,85	0,00	8,10
Інвестиції в економіку України за напрямами Кабінету Міністрів України	0,00	0,00	0,00	0,00
Кредити страхувальникам-громадянам, що видаються у визначеному порядку	0,00	0,00	0,00	0,00
Всього	100,00	100,00	100,00	100,00
Готівка в касі	0,00	0,00	0,00	0,00

Чи можна вважати цю структуру активів оптимальною стосовно надійності вкладень, ризикованості тощо? Чи відбулися певні позитивні/негативні зрушення у структурі активів за 2006—2009 рр.?

Які є відмінності у показниках граничних часток окремих видів активів у резервах страхових компаній, що займаються страхуванням життя та іншими видами страхування?

Задача 10

Страхова компанія, що не займається страхуванням життя, має такі показники діяльності:

- сума резервів — 2340 тис. грн;
- розміщені державні цінні папери — 420 тис. грн;
- акції корпоративних підприємств — 276 тис. грн;
- залишок на рахунку — 420 тис. грн;
- банківський депозит — 720 тис. грн;
- нерухомість — 484 тис. грн.

Визначте, чи дотримується страхова компанія обов'язкових резервних вимог.

ТЕМА 5. ПРИБУТОК СТРАХОВИКА, ЙОГО ФОРМУВАННЯ ТА РОЗПОДІЛ

Семінар 1.

1. Економічна природа прибутку страхової компанії.
2. Формування прибутку від операційної (страхової) діяльності.
3. Поняття заробленої страхової премії та її обчислення заробленої страхової премії.

Семінар 2.

1. Формування прибутку від інвестиційної та фінансової діяльності.
2. Розподіл прибутку страхової компанії.

Питання для самоконтролю

1. Розкрийте сутність прибутку страховика і особливості його формування.
2. Назвіть види дозволеної діяльності страховика та розкрийте їхню роль в утворенні прибутку страхової організації.
3. Охарактеризуйте чинники впливу на формування прибутку страховика від страхової діяльності (виходячи зі структури тарифної ставки).
4. Перелічіть доходи і витрати, різниця між якими буде становити прибуток від страхової діяльності.
5. Охарактеризуйте порядок визначення заробленої страхової премії.
6. Охарактеризуйте доходи страховика від іншої операційної діяльності.
7. Розкрийте алгоритм визначення чистого прибутку страхової компанії, що займається загальним страхуванням.
8. Розкрийте алгоритм визначення чистого прибутку страхової компанії, що займається страхуванням життя.
9. Охарактеризуйте порядок розподілу прибутку страховика.
10. Назвіть форми звітності, які містять інформацію про прибуток страховика.

Логічні завдання

1. Дайте визначення доходів, витрат і прибутку суб'єктів господарювання відповідно до Міжнародних стандартів фінансової звітності та відповідно до Національних Положень (стандартів) бухгалтерського обліку. Порівняйте визначення.

2. Охарактеризуйте структуру «Звіту про фінансові результати» (форма №2) і структуру Звіту про доходи витрати страховика. Порівняйте.

3. Порівняйте порядок визначення прибутку страховика, який здійснює загальне страхування і страховика, який здійснює страхування життя. Зробіть висновки.

4. Простежте динаміку прибутків вітчизняних страховиків протягом останніх п'яти років. Зробіть висновки.

5. Доведіть, що порядок розподілу прибутку страхової компанії значною мірою залежить від форми її організації.

ЗАДАЧІ

Задача 1

Визначити величину заробленої страхової премії за 2010 рік, виходячи із таких даних: сума резерву незаробленої премії на 01.01.2010 — 900 тис. грн., на 31.12.2010 — 1600 тис. грн.,

сума премій, що надійшли протягом року за договорами страхування — 5000 тис. грн.,

сума премій, що надійшли протягом року за договорами перестраховування — 1400 тис. грн.,

сума премій, що сплачені перестраховикам 2000 тис. грн.,

сума комісійної винагороди за передачу ризиків у перестраховування - 20 тис. грн.,

сума доходів від депозитного вкладу в банку — 2000 тис. грн.

Задача 2

Надходження страхових премій до страхової компанії характеризується такими показниками:

2009 рік:

I квартал — 4000 тис. грн. (з них передано в перестраховування - 1000 тис. грн.);

II квартал — 6000 тис. грн. (з них передано в перестраховування - 2000 тис. грн.);

III квартал — 0 грн.;

IV квартал — 3200 грн. (з них передано в перестраховування – 800 грн.).

2010 рік:

I квартал — 9600 тис. грн. (з них передано в перестраховування 1600 тис. грн.).

Вирахуйте величину заробленої премії станом на 01.01.2010 і на 01.04.2010. Порівняйте ці показники. Зробіть висновки.

Задача 3

Визначити величину заробленої страхової премії за 2010 рік, виходячи із таких даних.

Різниця між величиною резерву незаробленої премії станом на 01.01.2010 та станом на 01.01.2011 становить мінус 300 тис. грн.

Сума премій, що надійшли протягом року за договорами страхування, — 1600 тис. грн., у тому числі за договорами перестраховування, — 400 тис. грн.

Сума премій, що сплачені перестраховикам, — 200 тис. грн.

Сума надходжень від перестраховика у зв'язку з врегулюванням регресних вимог — 100 тис. грн.

Задача 4

Визначте величину заробленої страхової премії за 2008 р. на основі таких даних:

Сума резерву незаробленої премії на 1 січня 2011 р. становила 100 тис. грн, на 31 грудня 2011 р. — 200 тис. грн;

Сума премій, що надійшли протягом року за договорами страхування, — 300 тис. грн;

Сума премій, що надійшли за договорами перестраховування, 180 тис. грн;

Сума премій, сплачених перестраховиком, — 75 тис. грн;

Сума комісійної винагороди за передання ризиків у перестраховування — 20 тис. грн;

Сума доходів від депозитного вкладу в банку — 150 тис. грн.

Задача 5

Визначити величину прибутку страховика від страхової діяльності на кінець звітного періоду, виходячи з таких даних за звітний період.

Сума заробленої страхової премії— 500 тис. грн.

Сума премії, сплаченої перестраховикам — 240 тис. грн.

Сума резерву незаробленої премії на початок звітного періоду 100 тис. грн.

Сума резерву незаробленої премії па кінець звітного періоду 180 тис. грн.

Сума резерву збитків — 60 тис. грн.

Сума комісійної винагороди за передачу ризиків у перестраховування — 20 тис. грн.

Сума сплаченого страхового відшкодування — 220 тис. грн., у тому числі частка перестраховика – 110 тис. грн.

Відрахування у централізовані страхові резервні фонди 30 тис. грн.

Відрахування у вільні резерви страховика — 10 тис. грн.

Витрати на ведення страхової справи — 180 тис. грн.

Доходи від здавання майна в оренду — 90 тис. грн.

Доходи від цінних паперів – 250 тис. грн.

Доходи від врегулювання регресних вимог – 50 тис. грн.

Задача 6

Визначити величину прибутку страховика від страхової діяльності і від нестрахових операцій, виходячи з таких даних:

Сума страхової премії, що надійшла у звітному періоді – 1900 тис. грн.

Сума премії, сплаченої перестраховиком 800 тис. грн.

Результат зміни резерву незаробленої премії на початок і на кінець звітного періоду — (-500) тис. грн.

Відрахування у резерв збитків — 200 тис. грн.

Результат зміни резерву збитків на початок і на кінець звітного періоду (+300) тис. грн.

Сума комісійної винагороди за передачу ризиків у перестраховання — 50 тис. грн.

Сума сплаченого страхового відшкодування — 700 тис. грн., у тому числі частка перестраховика — 400 тис. грн.

Відрахування до централізованих страхових резервних фондів — 60 тис. грн.

Адміністративно-управлінські витрати — 560 тис. грн.

Доходи від цінних паперів — 250 тис. грн.

Витрати па придбання цінних паперів 100 тис. грн.

Прибуток (дохід) від врегулювання регресних вимог – 7,0 тис. грн.

Задача 7

Обчисліть величину прибутку страховика від нестрахової діяльності, виходячи з таких даних.

Аквізиційні витрати — 40 тис. грн.

Витрати на придбання акцій — 10 тис. грн.

Витрати на оплату оренди приміщення — 20 тис. грн.

Витрати на виплату заробітної плати адміністративно-господарському персоналу страхової компанії – 100 тис. грн.

Доходи страхової компанії від усіх видів діяльності 600 тис. грн., у т. ч.:

страхові премії — 400 тис. грн.;

доходи від інвестиційної та фінансової діяльності — 120 тис. грн.;

доходи від врегулювання регресних вимог — 80 тис. грн.

Задача 8

Визначте величину прибутку від страхової діяльності на основі таких даних:

— сума заробленої страхової премії — 500 тис. грн;

—сума резерву незаробленої премії — 100 тис. грн;

—сума резерву збитків — 60 тис. грн;

—сума комісійної винагороди за передання ризиків у перестраховання — 20 тис. грн;

— сума сплаченого відшкодування — 220 тис. грн, у тому числі перестраховикам сплачено 110 тис. грн;

—відрахування у централізовані страхові резервні фонди — 30 тис. грн;

—відрахування у фонди економічного заохочення — 10 тис. грн;

—витрати на ведення страхової справи — 180 тис. грн;

—доходи від здавання майна в оренду — 90 тис. грн;

—доходи від акцій — 250 тис. грн;

—доходи від врегулювання регресних претензій — 50 тис. грн.

ТЕМА 6. ОПОДАТКУВАННЯ СТРАХОВИКІВ

Семінар 1.

1. Система оподаткування страховиків України.
2. Непрямі податки. Прямі податки. Збори.
3. Оподаткування податком на прибуток страхових операцій.

Семінар 2.

1. Оподаткування податком на прибуток операцій страховика з фінансової та інвестиційної діяльності.
2. Декларація з податку на доходи (прибуток) страховика, її зміст та порядок складання.

Питання для самоконтролю

1. Охарактеризуйте систему оподаткування страховиків в Україні.
2. Перелічіть прямі податки, які сплачують вітчизняні страховики, та розкрийте їх сутність.
3. Перелічіть непрямі податки, які сплачують вітчизняні страховики, та розкрийте їх сутність.
4. Назвіть збір до позабюджетного фонду, який сплачують вітчизняні страховики, та розкрийте його сутність.
5. Охарактеризуйте систему оподаткування страховиків податком на прибуток.
6. Висвітліть розвиток системи оподаткування вітчизняних страховиків податком на прибуток.
7. Розкрийте порядок оподаткування податком на прибуток операцій із загального страхування.
8. Розкрийте порядок оподаткування податком на прибуток операцій із страхування життя.
9. Розкрийте зміст поняття “витрати подвійного призначення” і їх вплив на визначення податку на прибуток страховика.
10. Декларація з податку на доходи (прибуток) страховика, порядок її складання та подання.

Логічні завдання

1. *Порівняйте систему оподаткування податком на прибуток, яка застосовується до страховиків, із системою оподаткування податком на прибуток інших суб'єктів господарювання в Україні. Зробіть висновки.*
2. *Визначте вади і переваги сучасної системи оподаткування страховиків податком на прибуток.*
3. *Здійсніть порівняльний аналіз оподаткування податку на прибуток страховиків, що здійснюють загальне страхування, і страховиків, що здійснюють страхування життя.*
4. *Окресліть проблеми, пов'язані з оподаткуванням податком на прибуток страхових операцій з нерезидентами.*
5. *Знайдіть і прокоментуйте взаємозв'язок між системою оподаткування страховиків податком на прибуток і їх платоспроможністю.*

ЗАДАЧІ

Задача 1

На основі наведених показників діяльності обчисліть суму податку на прибуток страховика:

- надійшло страхових премій на 5 млн грн;
- перестраховикам передано страхових премій на 2 млн грн.;
- прибуток від страхової діяльності — 400 тис. грн;
- прибуток від інвестиційної діяльності — 300 тис. грн.

Задача 2

Визначте розмір податку на прибуток, що має бути сплачений страховою компанією на основі наведених даних:

- сума заробленої страхової премії — 700 тис. грн;
- сума резерву незаробленої премії — 150 тис. грн;
- сума резерву збитків — 80 тис. грн;
- сума комісійної винагороди за передання ризиків у перестраховування — 10 тис. грн;
- сума сплаченого відшкодування — 170 тис. грн, у тому числі перестраховикам сплачено 70 тис. грн;
- відрахування у централізовані страхові резервні фонди — 25 тис. грн;
- відрахування у фонди економічного заохочення — 15 тис. грн;
- витрати на ведення страхової справи — 200 тис. грн;
- доходи від здавання майна в оренду — 80 тис. грн;
- доходи від акцій — 400 тис. грн;
- доходи від урегулювання регресних претензій — 65 тис.грн.

ТЕМА 7. ОЦІНКА ФІНАНСОВОГО СТАНУ СТРАХОВИКА

Семінар 1.

1. Необхідність та значення оцінки фінансового стану страховика.
2. Платоспроможність страхової компанії, значення державного регулювання платоспроможності страховиків.

Семінар 2.

1. Економічний зміст та порядок розрахунку фактичного та нормативного запасу платоспроможності.
2. Вимоги до платоспроможності страховиків згідно з Директивами ЄС.

Питання для самоконтролю

1. Розкрийте зміст поняття фінансового стану страховика.
2. Визначте поняття “фінансова стійкість страховика” та назвіть методи її забезпечення.

3. Визначте поняття “платоспроможність страхової компанії”, розкрийте його сутність та значення.

4. Доведіть необхідність та значення державного регулювання та контролю платоспроможності страховиків.

5. Назвіть умови забезпечення платоспроможності страховиків згідно з Законом України “Про страхування”.

6. Розкрийте зміст поняття “нормативний запас платоспроможності страховика” та порядок його обчислення.

7. Розкрийте зміст поняття “фактичний запас платоспроможності страховика” та порядок його обчислення.

8. Перелічіть форми фінансової звітності, в яких міститься інформація щодо показників платоспроможності страхових організацій.

9. Розкрийте сутність та значення “тестів раннього попередження”.

10. Перелічіть фінансові коефіцієнти, які використовуються як тести раннього попередження та розкрийте їх зміст.

Логічні завдання

1. Покажіть взаємодію і взаємовплив чинників, які забезпечують фінансову стійкість страхової організації,

2. Здійсніть порівняльний аналіз вимог до платоспроможності страховиків, що здійснюють загальне страхування, відповідно до Першої Директиви ЄС і відповідно до внутрішнього законодавства України.

3. Здійсніть порівняльний аналіз вимог до платоспроможності страховиків, що здійснюють страхування життя, відповідно до Першої Директиви ЄС і відповідно до внутрішнього законодавства України.

4. На підставі фінансової звітності трьох (за вибором) страхових організацій обчисліть їхні нормативні та фактичні запаси платоспроможності та здійсніть порівняльний аналіз.

5. Охарактеризуйте вади та переваги використовуваних для аналізу фінансового стану вітчизняних страховиків “тестів раннього попередження”.

ЗАДАЧІ

Задача 1

Визначити фактичний запас платоспроможності страхової компанії, виходячи з таких даних за підсумками 2006 року.

Сума отриманих страхових премій за договорами страхування – 2 500 000 грн.

Сума отриманих страхових премій за договорами перестраховування — 500 000 грн.

Сума премій, переданих у перестраховування — 300 000 грн.

Сума страхових технічних резервів — 2 500 000 грн.

Валюта балансу — 9 000 000 грн.

Сума нематеріальних активів — 10 000 грн.

Сума не страхових зобов'язань — 2 000 000 грн.

Сума сплаченого страхового відшкодування — 200 000 грн., у т. ч. за договорами перестраховування — 80 000 грн.

Сума страхового відшкодування, компенсована перестраховиками — 100 000 грн.

Задача 2

Виходячи з даних, наведених у задачі 1, визначити нормативний запас платоспроможності страховика на основі страхових премій.

Задача 3

Виходячи з даних, наведених у задачі 1, визначити нормативний запас платоспроможності страховика на основі страхових виплат.

Задача 4

За даними таблиці про діяльність страхової компанії протягом року проаналізуйте динаміку страхових виплат і страхових платежів (на основі розрахунку темпів зростання та темпів приросту).

Період	Сума страхових виплат, тис. грн.	Сума страхових платежів, тис. грн.
I квартал	4 550	16 500
II квартал	6 250	12 450
III квартал	6 780	12 810
IV квартал	8 095	18 925

ПРАКТИКУМ:
прикладі розв'язку задач

Приклад 1

Надходження страхових премій до страхової компанії характеризуються такими показниками:

2009 рік:

I квартал — 400 тис. грн. (з них передано в перестраховання 100 тис. грн.);

II квартал — 600 тис. грн. (з них передано в перестраховання — 200 тис. грн.);

квартал — 300 тис. грн.;

квартал — 320 тис. грн. (з них передано в перестраховання — 80 тис. грн.).

2010 рік:

I квартал — 960 тис. грн. (з них передано в перестраховання — 160 тис. грн.).

Обчислити Методом $\frac{1}{4}$ величину резерву незаробленої премії та частку в перестраховика в ньому станом на 1.10.2009; 01.01.2010; 01.04.2010.

Розв'язок

$$РНП_{1.10.2009} = \frac{1}{4} * 400 + \frac{2}{4} * 600 + \frac{3}{4} * 300 = 625 \text{ (тис. грн)}$$

$$РНП_{1.01.2010} = \frac{1}{4} * 600 + \frac{2}{4} * 300 + \frac{3}{4} * 320 = 540 \text{ (тис. грн)}$$

$$РНП_{1.04.2010} = \frac{1}{4} * 300 + \frac{2}{4} * 320 + \frac{3}{4} * 960 = 955 \text{ (тис. грн)}$$

$$ЧП_{1.10.2009} = \frac{1}{4} * 100 + \frac{2}{4} * 200 + \frac{3}{4} * 0 = 125 \text{ (тис. грн)}$$

$$ЧП_{1.01.2010} = \frac{1}{4} * 200 + \frac{2}{4} * 0 + \frac{3}{4} * 80 = 110 \text{ (тис. грн)}$$

$$ЧП_{1.04.2010} = \frac{1}{4} * 0 + \frac{2}{4} * 80 + \frac{3}{4} * 160 = 160 \text{ (тис. грн)}$$

Приклад 2

Обчисліть достатність (адекватність) власного капіталу страхової компанії "А" стосовно обсягу взятих страховою компанією на себе ризиків, виражених у вигляді страхових технічних резервів-нетто, на основі даних.

Фінансові показники страхової компанії "А", тис. грн.

Показник	2008 р.	2009 р.	2010 р.	2011 р.
Статутний капітал	500,5	3120,8	7115,8	7115,8
Нерозподілений прибуток	448,8	424,0	470,3	687,4
Додатковий вкладений капітал	0,0	0,0	0,0	0,0
Інший додатковий капітал	0,0	0,0	0,0	0,0
Резервний капітал	0,0	0,0	106,0	106,0
Неоплачений капітал	0,0	0,0	0,0	0,0
Власний капітал	949,3	3544,8	7692,1	7909,2

Передбачається, що оптимальне значення цього показника не має бути меншим 100 % . Зробіть висновки.

Розв'язок

Достатність (адекватність) власного капіталу стосовно обсягу взятих страховою компанією на себе ризиків, виражених у вигляді страхових технічних резервів-нетто, можна визначити за допомогою показника рівня покриття страхових резервів-нетто власним капіталом:

$$D_{вк} = BK(СК + П_{нерозп} + P_{вільні})/ТСП - нетто$$

де $D_{вк}$ – достатність власного капіталу;

ВК – власний капітал;

СК – статутний капітал;

$П_{нерозп}$ - нерозподілений прибуток;

$P_{вільні}$ - вільні резерви;

$ТСП - нетто$ – технічні страхові резерви – нетто крім страхування життя.

Достатність (адекватність) власного капіталу компанії "А"

Показник	2008 р.	2009 р.	2010 р.	2011 р.
Технічні резерви, тис. грн	357,8	23,5	178,6	43,0
Достатність власного капіталу ($D_{вк}$)	2,65	150,84	43,07	183,93

Як бачимо із цих розрахунків, страхова компанія "А" має показник рівня покриття страхових резервів більше 100 %. Це свідчить передусім про те, що основні фінансові ресурси страховика — власні кошти. Можна говорити, що гарантом виконання взятих на себе зобов'язань страховою компанією є наявність сплаченого у повному обсязі статутного капіталу. Страхові резерви відіграють лише другорядну роль.

Приклад 3

На основі наведених фінансових показників страхової компанії "В" за 2008-2011 рр. визначте динаміку відповідальності цієї страхової компанії за договорами страхування. Зробіть висновки, беручи до уваги такий факт: у страхової компанії, що нормально розвивається, цей показник має коливатися у межах 5-30 % (враховуючи зростання обсягу страхових резервів протягом 12 місяців).

Фінансові показники страхової компанії "В", тис. грн.

Показник	2008 р.	2009 р.	2010р.	2011р.
Сукупні активи (за балансом)	1121,2	3565,3	7779,7	7947,7
Валові страхові премії	558,0	89,0	279,2	161,9
Страхові резерви на кінець періоду	357,8	23,5	178,6	43,0
Страхові резерви на початок періоду	2,3	357,8	23,5	178,6

Діапазон значень показника зміни розміру страхових резервів (окрім страхування життя) за звітний період наведений у таблиці.

Найменування показника	Характеристика значення показника	Діапазон значень показника
Зміна розміру страхових резервів (окрім страхування)	Неприпустиме (вище умовно допустимого діапазону)	$Dз > 100\%$

життя) за звітний період	Умовне допустиме (вище за оптимальний діапазон)	30% < Дз < 100%
	Оптимальне	5% < Дз < 30%
	Умовне допустиме (нижче за оптимальний діапазон)	-10% < Дз < 5%
	Неприпустиме (нижче за оптимальний діапазон)	Дз < -10%

Показник зміни розміру страхових резервів обчислюється за формулою:

$$D_{\text{з}} = \left(\frac{CP_{\text{к.п.}}}{CP_{\text{п.п.}}} - 1 \right) * 100\%$$

Фінансові показники страхової компанії "В", тис. грн.

Показник	2008 р.	2009 р.	2010р.	2011р.
Страхові резерви на кінець періоду	357,8	23,5	178,6	43,0
Страхові резерви на початок періоду	2,3	357,8	23,5	178,6
Д.	15456,52	-93,43	660	-75,92
Оцінка показника	Неприпустиме (вище умовно допустимого діапазону)	Неприпустиме (нижче за оптимальний діапазон)	Неприпустиме (вище умовно допустимого діапазону)	Неприпустиме (нижче за оптимальний діапазон)

Приклад 4

На 01.01.2011 обсяг технічних резервів страхової компанії склав 640 тис. грн.

Технічні резерви розміщені таким чином:

а) 2240 тис. грн. – на депозитних рахунках, у тому числі:

1540 тис. грн. – на депозитному рахунку в Брокбізнесбанку;

320 тис. грн. – на депозитному рахунку в Укрсоцбанку;

380 тис. грн. – на депозитному рахунку в Промінвестбанку;

б) 2730 тис. грн. складають права вимоги до перестраховиків;

в) 640 тис. грн. вкладені в акції двох емітентів. Акції котируються на фондовій біржі. Вкладення розподілені наступним чином:

450 тис. грн. – перший емітент;

190 тис. грн. – другий емітент;

г) 790 тис. грн. – вкладення в нерухомість.

Визначити обсяг розміщення, що буде прийнятий до заліку Уповноваженим (наглядним) органом, виходячи із встановлених нормативів.

Розв'язок

а) норматив розміщення на депозитних рахунках – не > 70% загального розміру технічних резервів (ЗРТР), тобто $6400 * 0,7 = 4480$ (тис. грн.)

2240 < 4480 тис. грн. – норматив дотримано,

і не > 20% ЗРТР на кожен банк, тобто $6400 * 0,2 = 1280$ (тис. грн.)

Брокбізнес: $1540 > 1280$, до заліку 1280 тис. грн.

Укрсоцбанк: $320 < 1280$, до заліку 320 тис. грн.

Промінвестбанк: $380 < 1280$, до заліку 380 тис. грн.

б) норматив розміщення в права вимоги до перестраховиків не > 50% ЗРТР, тобто $6400 * 0,5 = 4200$ (тис. грн.).

2730 < 4200, до заліку 2730 тис. грн.

в) норматив вкладення в акції не > 30% ЗРТР, тобто 6400*0,3=1920 (тис. грн.)

640 < 1920 (тис. грн.)

на одного емітента не > 10% ЗРТР, тобто 6400*0,1=640 (тис. грн.)

480 < 640 (тис. грн.)

190 < 640, до заліку 640 тис. грн.

г) норматив розміщення в нерухомість не > 30% ЗРТР, тобто 6400*0,3=1920 (тис. грн.)

790 < 1920, до заліку 790 тис. грн.

Обсяг розміщення, що буде прийнятий до заліку :

1280+320+380+2730+640+790=6140 (тис. грн.)

Приклад 5

Визначити величину заробленої страхової премії за 2010 рік, виходячи із таких даних: сума резерву незаробленої премії на 01.01.2010 — 900 тис. грн., на 31.12.2010 — 1600 тис. грн.,

сума премій, що надійшли протягом року за договорами страхування — 5000 тис. грн.,

сума премій, що надійшли протягом року за договорами перестраховування — 1400 тис. грн.,

сума премій, що сплачені перестраховикам 2000 тис. грн.,

сума комісійної винагороди за передачу ризиків у перестраховування - 20 тис. грн.,

сума доходів від депозитного вкладу в банку — 2000 тис. грн.

Розв'язок

$$\begin{aligned} \text{ЗП}_{\text{на звіт,дату}} &= (\text{РНП}_{\text{поч}} - \text{ЧП}_{\text{поч}}) + (\text{СП}_{\text{зв.період}} - \text{ПП}_{\text{зв.період}}) - (\text{РНП}_{\text{кін.}} - \text{ЧП}_{\text{кін.}}) \\ \text{ЗП}_{\text{на звіт,дату}} &= 900 + 5000 + 1400 - 2000 - 1600 = 3700 \end{aligned}$$

Приклад 5

Визначити величину прибутку страховика від страхової діяльності на кінець звітного періоду, виходячи з таких даних за звітний період.

Сума заробленої страхової премії — 500 тис. грн.

Сума премії, сплаченої перестраховикам — 240 тис. грн.

Сума резерву незаробленої премії на початок звітного періоду 100 тис. грн.

Сума резерву незаробленої премії па кінець звітного періоду 180 тис. грн.

Сума резерву збитків — 60 тис. грн.

Сума комісійної винагороди за передачу ризиків у перестраховування — 20 тис. грн.

Сума сплаченого страхового відшкодування — 220 тис. грн., у тому числі частка перестраховика — 110 тис. грн.

Відрахування у централізовані страхові резервні фонди 30 тис. грн.

Відрахування у вільні резерви страховика — 10 тис. грн.

Витрати на ведення страхової справи — 180 тис. грн.

Доходи від здавання майна в оренду — 90 тис. грн.

Доходи від цінних паперів — 250 тис. грн.

Доходи від врегулювання регресних вимог – 50 тис. грн.

Розв'язок

$P_{\text{страх. д-сті}} = (ЗП + КП + ВП + ПЦР + ПТР + РВ) - (ВС + ВЦР + ВТР + ВВС)$,

де ЗП - зароблені страхові премії за договорами страхування і перестраховування;

КП - комісійні винагороди за перестраховування;

ВП - частки страхових виплат, сплачені перестраховиками;

ПЦР - повернуті суми із централізованих страхових резервних фондів;

ПТР - повернуті суми з технічних резервів, інших, ніж резерв не зароблених премій;

РВ- суми регресних вимог страховика;

ВС - виплати страхових сум та страхових відшкодувань;

ВЦР - відрахування в централізовані страхові резервні фонди;

ВТР - відрахування в технічні резерви, інші, ніж резерв незароблених премій;

ВВС - витрати на ведення справи.

$$P_{\text{стр.д-сті}} = (500 + 20 + 110 + 50) - (220 + 30 + 180 + 30) = 210 \text{ (тис.грн.)}$$

Приклад 6

Надходження страхових премій до страхової компанії характеризується такими показниками:

2009 рік:

I квартал — 4000 тис. грн. (з них передано в перестраховування - 1000 тис. грн.);

II квартал — 6000 тис. грн. (з них передано в перестраховування - 2000 тис. грн.);

III квартал — 0 грн.;

IV квартал — 3200 грн. (з них передано в перестраховування – 800 грн.).

2010 рік:

I квартал — 9600 тис. грн. (з них передано в перестраховування 1600 тис. грн.).

Вирахуйте величину заробленої премії станом на 01.01.2010 і на 01.04.2010.

Порівняйте ці показники. Зробіть висновки.

Розв'язок

$$ЗП = СП - (РНП_{\text{кін.}} - ЧП_{\text{кін.}})$$

$$СП_{1.01.2010} = 4000 + 6000 + 0 + 3200 = 13200 \text{ (тис.грн.)}$$

$$РНП_{1.01.2010} = \frac{1}{4} * 6000 + \frac{2}{4} * 0 + \frac{3}{4} * 3200 = 3900 \text{ (тис.грн)}$$

$$ЧП_{1.01.2010} = \frac{1}{4} * 2000 + \frac{2}{4} * 0 + \frac{3}{4} * 800 = 1100 \text{ (тис.грн)}$$

$$ЗП_{1.01.10} = 13200 - (3900 - 1100) = 10400 \text{ (тис.грн.)}$$

$$СП_{1.04.2010} = 6000 + 0 + 3200 + 9600 = 18800 \text{ (тис.грн.)}$$

$$РНП_{1.01.2010} = \frac{1}{4} * 0 + \frac{2}{4} * 3200 + \frac{3}{4} * 9600 = 8800 \text{ (тис.грн)}$$

$$ЧП_{1.01.2010} = \frac{1}{4} * 0 + \frac{2}{4} * 800 + \frac{3}{4} * 1600 = 1600 \text{ (тис.грн)}$$

$$ЗП_{1.01.10} = 18800 - (8800 - 1600) = 11600 \text{ (тис.грн.)}$$

Приклад 7

Обчисліть величину прибутку страховика від нестрахової діяльності, виходячи з таких даних.

Аквізиційні витрати — 40 тис. грн.

Витрати на придбання акцій — 10 тис. грн.

Витрати на оплату оренди приміщення — 20 тис. грн.

Витрати на виплату заробітної плати адміністративно-господарському персоналу страхової компанії – 100 тис. грн.

Доходи страхової компанії від усіх видів діяльності 600 тис. грн., у т. ч.:

страхові премії — 400 тис. грн.;

доходи від інвестиційної та фінансової діяльності — 120 тис. грн.;

доходи від врегулювання регресних вимог — 80 тис. грн.

Розв'язок

$$P_{\text{страх.д-сті}} = 400 + 80 - 100 - 40 - 20 = 320 \text{ (тис.грн.)}$$

$$P_{\text{нестрах.д-сті}} = 120 - 10 = 110 \text{ (тис.грн.)}$$

Задача 8

На основі наведених показників діяльності обчисліть суму податку на прибуток страховика:

— надійшло страхових премій на 5 млн грн;

— перестраховикам передано страхових премій на 2 млн грн.;

— прибуток від страхової діяльності — 400 тис. грн;

— прибуток від інвестиційної діяльності — 300 тис. грн.

Розв'язок

Станом на 01.01.2013 ставка податку на прибуток становить 19%.

$$P_{\text{нПП}} = (400\ 000 - 300\ 000) * 0,19 = 19\ 000 \text{ (тис. грн.)}$$

Приклад 9

Визначити фактичний запас платоспроможності страхової компанії, виходячи з таких даних за підсумками 2010 року.

Сума отриманих страхових премій за договорами страхування – 2 500 000 грн.

Сума отриманих страхових премій за договорами перестраховування — 500 000 грн.

Сума премій, переданих у перестраховування — 300 000 грн.

Сума страхових технічних резервів — 2 500 000 грн.

Валюта балансу — 9 000 000 грн.

Сума нематеріальних активів — 10 000 грн.

Сума не страхових зобов'язань — 2 000 000 грн.

Сума сплаченого страхового відшкодування — 200 000 грн., у т. ч. за договорами перестраховування — 80 000 грн.

Сума страхового відшкодування, компенсована перестраховиками — 100 000 грн.

Розв'язок

$$\PhiЗП = A - A_{\text{н}} - З,$$

$A=9\ 000$ (тис. грн.) - загальна сума активів;

$A_{\text{н}} = 10$ (тис. грн.) - сума нематеріальних активів;

$З = 2000 + 2500 - 300 = 4200$ (тис. грн.) – Загальна сума зобов'язань.

$\PhiЗП = 9000 - 10 - 4200 = 4790$ (тис. грн.)

ТЕСТИ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ ПЕРЕВІРКИ ЗНАНЬ

ТЕСТ

до теми 1 “Фінансові ресурси страховика”

1. Формування статутного фонду страховика дозволяється державними цінними паперами у розмірі:

- а) 25 % загального розміру статутного фонду;
- б) не більше 25 % загального розміру статутного фонду;
- в) не менше 25 % загального розміру статутного фонду;
- г) не більше 25 % сплаченого розміру статутного фонду;
- д) 25 % сплаченого розміру статутного фонду.

2. Мінімальний розмір статутного фонду страховика, який займається страхуванням життя, встановлено у сумі, еквівалентній:

- а) 1 млн євро; г) 500 тис. євро;
- б) 15 млн євро; д) 1,5 млн. євро.
- в) 10 млн євро;

3. Мінімальний розмір статутного фонду страховика, який займається видами страхування іншими, ніж страхування життя, встановлено у сумі, еквівалентній:

- а) 10 млн євро; г) 1,5 млн євро;
- б) 1 млн євро; д) 500 тис. євро.
- в) 100 тис. євро;

4. До власного капіталу страховика належить:

- а) страхова сума;
- б) страхові резерви;
- в) нерозподілений прибуток;
- г) страхове відшкодування.

5. До залученого капіталу страховика належить:

- а) страхова сума;
- б) страхові резерви;
- в) нерозподілений прибуток;
- г) страхове відшкодування;
- д) гарантійний фонд.

6. Вільні резерви — це:

- а) частка власних коштів страховика, яка резервується з метою додаткового забезпечення платоспроможності страховика;
- б) частка страхових резервів, яка резервується з метою виконання страхових зобов'язань перед клієнтами в майбутньому;
- в) частка резервного фонду страховика;
- г) частка нестрахових зобов'язань.

7. При створенні страхової організації або збільшенні зареєстрованого статутного фонду він може бути сплачений:

- а) виключно в грошовій формі;
- б) у грошовій формі і державними цінними паперами;
- в) ліквідними активами.

8. Фінансові ресурси страховика — це його:

- а) капітал;
- б) капітал у грошовій формі;
- в) страхові премії;
- г) страхові виплати.

9. За законодавством України забороняється використовувати для формування статутного фонду страховика:

- а) кошти страхових резервів;
- б) державні цінні папери;
- в) нематеріальні активи;
- г) грошові кошти;
- д) кошти, одержані в кредит.

10. Страховики можуть створювати вільні резерви за рахунок:

- а) відрахувань зі страхових резервів;
- б) статутного фонду;
- в) нерозподіленого прибутку;
- г) резервного фонду;
- д) гарантійного фонду.

ТЕСТ

до теми 2 “Грошові надходження страховиків”

1. Норматив витрат на ведення справи в структурі тарифів з обов'язкових видів страхування встановлюється:

- а) страховиком;
- б) страхувальником;
- в) Кабінетом Міністрів України;
- г) Міністерством фінансів України.

2. Частина тарифу, яка призначена для покриття витрат на ведення справи, називається

- а) нетто-тариф;
- б) незароблена страхова премія;
- в) навантаження;
- г) брутто-тариф.

3. До складу страхового тарифу входять:

- а) нетто-тариф та брутто-тариф;
- б) нетто-тариф, прибуток та навантаження;

- в) нетто-тариф, витрати на ведення справи та прибуток;
- г) бруutto-тариф та навантаження;
- д) нетто-тариф та прибуток.

4. Норматив витрат на ведення справи в структурі страхових тарифів з добровільних видів страхування встановлюється:

- а) Президентом України;
- б) Кабінетом Міністрів України; в) страховиком;
- в) страхувальником;
- г) Нацкомфінпослуг.

5. Інвестиційна діяльність страховика призводить до змін у його:

- а) активах;
- б) пасивах;
- в) правильно «а» і «б».

6. Фінансова діяльність страховика призводить до змін у його:

- а) активах;
- б) пасивах;
- в) правильно «а» і «б».

7. Грошові надходження страховика від іншої операційної діяльності включають:

- а) страхові премії за договорами страхування і перестраховання;
- б) страхові виплати;
- в) зароблені страхові премії за договорами страхування і перестраховання;
- г) комісійні за передачу ризиків у перестраховання;
- д) повернені суми з централізованих страхових резервних фондів.

8. Грошові надходження страховика від інвестиційної діяльності включають:

- а) страхові премії за договорами страхування і перестраховання;
- б) дивіденди за акціями;
- в) зароблені страхові премії за договорами страхування і перестраховання;
- г) комісійні за передачу ризиків у перестраховання;
- д) кредити банку;
- е) прибуток від участі в капіталі.

9. До складу грошових надходжень страховика належать:

- а) страхові премії за договорами страхування і перестраховання;
- б) страхові виплати за договорами перестраховання;
- в) зароблені страхові премії за договорами страхування і перестраховання;
- г) комісійні страхових посередників.

10. Надходження страховика від фінансової діяльності включають:

- а) страхові премії за договорами страхування і перестраховання;
- б) дивіденди за акціями;
- в) зароблені страхові премії за договорами страхування і перестраховання;

- г) комісійні за передачу ризиків у перестраховування;
- д) надходження грошових коштів від розміщення власних акцій;
- е) прибуток від участі в капіталі.

ТЕСТ

до теми 3 “Страхові резерви, їх склад та порядок формування”

- 1. До технічних резервів страховика, за законодавством України, належать:**
 - а) резерв незароблених премій;
 - б) математичні резерви;
 - в) резерв катастроф;
 - г) резерв належних виплат страхових сум.

- 2. До резервів зі страхування життя, за законодавством України, належать:**
 - а) резерв незароблених премій;
 - б) резерв збитків;
 - в) резерв довгострокових зобов'язань;
 - г) резерв катастроф;
 - д) резерв належних виплат страхових сум.

- 3. До методів розрахунку резерву незароблених премій належать:**
 - а) метод «плаваючих кварталів»;
 - б) балансовий метод;
 - в) метод «pro rata temporis»;
 - г) метод наближення;
 - д) метод $1/24$.

- 4. До резерву довгострокових зобов'язань страховика належать:**
 - а) резерв нетто-премій;
 - б) резерв бонусів;
 - в) математичні резерви;
 - г) резерв катастроф;
 - д) резерв витрат на ведення справи.

- 5. Страхові резерви поділяються на:**
 - а) технічні та вільні;
 - б) резерв незароблених премій та резерв збитків;
 - в) технічні та резерви зі страхування життя;
 - г) математичні та вільні;
 - д) технічні, математичні та резерв збитків.

- 6. Величина сформованих страховиком страхових резервів відображається:**
 - а) у I розділі активу балансу;
 - б) у I розділі пасиву балансу;
 - в) у II розділі активу балансу;
 - г) у II розділі пасиву балансу.

7. Базою для розрахунку резерву незаробленої премії є:

- а) величина надходжень страхових премій за вирахуванням страхових премій, переданих перестраховикам;
- б) величина надходжень страхових премій без вирахування страхових премій, переданих перестраховикам.

8. Формування резерву заявлених, але не виплачених збитків страховик здійснює:

- а) на основі методики, затвердженої Нацкомфінпослуг;
- б) на основі методики, затвердженої керівником страхової компанії;
- в) за письмовою заявою страхувальника щодо відшкодування збитків.

9. Величина страхових технічних резервів:

- а) відображається у «Звіті про фінансові результати» страховика;
- б) не відображається у «Звіті про фінансові результати» страховика.

10. Двома технічними резервами, обов'язковими для формування усіма страховиками, що здійснюють загальне страхування, є:

- а) резерв незароблених премій;
- б) резерв коливань збитковості;
- в) резерв збитків, що сталися, але ще не відомі;
- г) резерв заявлених, але не виплачених збитків;
- д) резерв належних виплат страхових сум.

ТЕСТ

до теми 3 “Розміщення страхових резервів”

1. Страхові резерви, згідно з Законом України «Про страхування», можуть бути представлені активами таких категорій:

- а) готівка в касі;
- б) кошти на поточному рахунку;
- в) внески в статутні фонди товариств з обмеженою відповідальністю;
- г) кошти на валютному рахунку;
- д) акції;
- є) облігації;
- ж) права вимоги до перестраховиків;
- з) інвестиційні кредити страхувальникам-юридичним особам;
- і) інвестиційні кредити страхувальникам при страхуванні життя.

2. Права вимоги до перестраховиків як категорія дозволених активів страховика щодо розміщення коштів резерву незаробленої премії, являють собою:

- а) величину, обчислену за методикою формування резерву незаробленої премії;
- б) визначений у договорі перестрашування відсоток страхової премії, сплачуваної перестраховику;
- в) суму, яку повинен сплатити перестраховик цеденту при настанні страхової події.

3. Страхові резерви розміщуються, виходячи з принципів:

- а) безпечності та прибутковості;
- б) безпечності, прибутковості, ліквідності, диверсифікованості; платоспроможності;
- в) прибутковості, безпечності та ліквідності;
- г) безпечності, прибутковості, ліквідності, диверсифікованості.

4. За рахунок коштів технічних страхових резервів із загального страхування:

- а) дозволяється надання кредитів страхувальникам-громадянам;
- б) не дозволяється надання кредитів страхувальникам-громадянам;
- в) дозволяється надання кредитів страхувальникам-громадянам, якщо це заздалегідь обумовлене договором страхування.

5. Нормативи розміщення коштів страхових резервів в окремі категорії активів встановлені:

- а) Законом України «Про страхування»;
- б) розпорядженнями Нацкомфінпослуг;
- в) наказами Міністерства фінансів України;
- г) постановами Кабінету Міністрів України.

6. Частка перестраховика у страхових резервах — це:

- а) кошти, які зберігаються у цедента;
- б) кошти, які зберігаються у перестраховика.

7. Оберіть вид вкладень, який найбільш повно відповідає принципу ліквідності:

- а) грошові кошти на поточному рахунку;
- б) нерухоме майно;
- в) банківські вклади (депозити).

8. Оберіть вид вкладень, який найменш повно відповідає принципу прибутковості:

- а) грошові кошти на поточному рахунку;
- б) банківські вклади (депозити);
- в) готівка в касі.

9. Відповідно до вимог чинного законодавства, страховикам України:

- а) дозволяється розміщення коштів страхових резервів за межами України;
- б) забороняється розміщення коштів страхових резервів за межами України.

10. Законодавчі вимоги стосовно напрямів розміщення коштів страхових резервів зі страхування життя і коштів технічних страхових резервів:

- а) не відрізняються;
- б) відрізняються одним пунктом;
- в) відрізняються двома пунктами;
- г) відрізняються більш як двома пунктами.

ТЕСТ

до теми 5 “Прибуток страховика, його формування та розподіл”

1. Виручка від реалізації страхових послуг – це:

- а) валовий дохід від страхової діяльності;
- б) зроблені страхові премії;
- в) отримані (нараховані) страхові премії.

2. При передачі ризику на перестраховування комісійні винагороди за перестраховування отримує:

- а) перестраховик
- б) цедент;
- в) як перестраховик, так і цедент (відповідно до договору перестраховування).

3. До доходів від страхової діяльності Звіт про доходи і витрати страховика відносить:

- а) страхові премії за договорами страхування;
- б) страхові премії за договорами перестраховування;
- г) частки страхового відшкодування, сплачені перестраховиками;
- д) комісійні винагороди страхових посередників;
- є) зароблені страхові премії;
- ж) повернені суми з резерву збитків;
- з) комісійні за передачу ризиків у перестраховування;
- и) комісійні за прийняття ризиків у перестраховування;
- і) повернені суми з централізованих страхових резервних фондів;
- ї) відрахування до централізованих страхових резервних фондів.

4. Плата за страхування, яку страхувальник зобов'язаний внести страховику відповідно до договору страхування, називається:

- а) страховим тарифом;
- б) страховою сумою;
- в) страховою премією;
- г) тантьємою.

5. Прибуток від страхової діяльності формується за рахунок:

- а) зароблених страхових премій;
- б) одержаних комісійних винагород за передачу ризиків перестраховування;
- в) доходів від розміщення тимчасово вільних коштів;
- г) комісійних винагород страховим посередникам.

6. Чи може застрахована особа брати участь у прибутку страховика, з яким укладено договір щодо страхування її життя?

- а) так;
- б) ні;
- в) тільки якщо належить до засновників або акціонерів.

7. Фінансова та інвестиційна діяльність страховика:

- а) належить до основної діяльності страхової компанії;
- б) не належить до основної діяльності страхової компанії.

8. На величину прибутку від страхової діяльності, виходячи із структури тарифної ставки, впливають:

- а) величина прибутку, закладена в тарифній ставці;
- б) комісійна винагорода страховим агентам;
- в) економія у витратах па ведення справи;
- г) фактичний рівень виплат, нижчий за плановий;
- д) резерв збитків.

9. Чистий прибуток страховика може бути спрямовано на:

- а) виплату дивідендів;
- б) формування резерву незароблених премій;
- в) формування резерву коливань збитковості;
- г) поповнення статутного фонду.

10. До ліквідаційних витрат страховика належать:

- а) комісійні страхового агента;
- б) оплата послуг актуарія;
- в) оплата послуг аварійного комісара;
- г) оплата послуг експерта щодо розслідування характеру та розмірів страхового збитку;
- д) страхові виплати.

ТЕСТ

до теми 6 “Оподаткування страховиків”

1. Базою для оподаткування страхових операцій податком на прибуток є:

- а) балансовий прибуток страховика;
- б) зароблені страхові премії;
- в) отримані (нараховані) страхові премії;
- г) прибуток від провадження діяльності страховика.

2. Доходи (прибуток) від страхових операцій із загального страхування:

- а) оподатковуються за ставкою 25 %;
- б) оподатковуються за ставкою 3 %;
- в) оподатковуються за ставкою 0 %;
- г) оподатковуються за ставкою 16 %.

3. За ставкою 16% (19%) оподатковуються такі види доходів (прибутків) страховиків:

- а) страхові премії резидентів за договорами загального страхування;
- б) страхові премії резидентів за договорами страхування життя;
- в) страхові премії резидентів за договорами перестраховання;
- г) прибуток від операцій з цінними паперами;

- д) страхові премії нерезидентів за договорами загального страхування;
- е) прибуток від інвестиційних операцій страхових компаній, що проводять страхування життя.

4. Доходом від страхової діяльності страховика для цілей оподаткування податком на прибуток вважаються:

- а) зароблені страхові премії;
- б) незароблені страхові премії;
- в) отримані (нараховані) страхові премії за винятком премій, переданих у перестраховання.

5. За ставкою 0 % можуть оподатковуватися такі види доходів страховиків:

- а) страхові премії резидентів за договорами загального страхування;
- б) страхові премії резидентів за договорами страхування життя;
- в) прибуток від операцій з цінними паперами;
- г) прибуток від інвестиційних операцій страхових компаній, що проводять страхування життя.

6. Страхові операції оподатковуються такими податками:

- а) податок на прибуток;
- б) податок на додану вартість;
- в) акцизний податок;
- г) мито.

7. Назвіть об'єкт оподаткування податком на прибуток страхової компанії:

- а) витрати страховика, при здійсненні страхової діяльності;
- б) отримані (нараховані) страхові премії;
- в) прибуток від провадження страхової діяльності;
- г) валовий дохід страховика.

8. До прямих податків, які сплачує страховик, можуть відноситися:

- а) податок на додану вартість;
- б) податок на прибуток підприємств;
- в) податок на нерухоме майно;
- г) акцизний податок.

9. Декларація з податку на доходи (прибуток) страховика:

- а) не подається до Нацкомфінпослуг;
- б) подається до Нацкомфінпослуг.

10. Витрати подвійного призначання впливають на розмір:

- а) податку на прибуток від страхової діяльності;
- б) податку на прибуток страховика від нестрахової діяльності;
- в) податку на додану вартість, що сплачує страховик.

ТЕСТ
до теми 7 “Оцінка фінансового стану страховика”

1. Гарантійний фонд страховика складається з:

- а) спеціальних та резервних фондів;
- б) суми нерозподіленого прибутку;
- в) поточних зобов'язань;
- г) статутного капіталу;
- д) додаткового та резервного капіталу.

2. Страховики зобов'язані дотримуватися наступних умов забезпечення платоспроможності:

- а) наявності сплаченого статутного фонду та наявності фонду страховика;
- б) перевищення фактичного запасу платоспроможності над розрахунковим нормативним запасом платоспроможності
- в) наявності резервного фонду;
- г) наявності вільних резервів;
- д) створення страхових резервів, достатніх для майбутніх виплат страхових сум і страхових відшкодувань.

3. Нормативний запас платоспроможності страховика може розраховуватися шляхом:

- а) множення загальної величини резерву довгострокових зобов'язань на 0,05;
- б) множення суми страхових виплат за попередні 12 місяців на 0,26;
- в) множення суми страхових премій за попередні 12 місяців на 0,18;
- г) множення загальної величини резерву довгострокових зобов'язань на 0,26;
- д) множення суми страхових виплат за попередні 12 місяців на 0,18.

4. При застосуванні “тестів раннього попередження” здійснюється:

- а) аналіз зовнішнього та внутрішнього ринкового середовища;
- б) аналіз складу та структури активів страховика;
- в) аналіз поточних зобов'язань, страховика;
- г) аналіз ефективності страхової діяльності;
- д) аналіз дохідності та рентабельності.

5. При проведенні аналізу фінансової надійності страховика на базі тестів раннього попередження застосовують:

- а) 11 показників;
- б) 10 показників;
- в) 20 показників.

6. Відповідно до Закону України “Про страхування” для забезпечення платоспроможності страховика договір перестрахування необхідно укладати при перевищенні страхової суми за окремим об'єктом страхування;

- а) 10 % суми вільних та страхових резервів;
- б) 10 % суми статутного фонду, вільних та страхових резервів;

- в) 10 % суми страхових резервів;
- г) 10 % суми статутного фонду.

7. Показник рівня виплат визначається як:

- а) співвідношення страхових виплат і страхових премій;
- б) співвідношення кількості договорів, за якими страхова подія настала, і загальної кількості укладених договорів страхування;
- в) співвідношення загальної кількості укладених договорів страхування і кількості договорів, за якими страхова подія настала;
- г) співвідношення середньої страхової виплати і середньої страхової суми;
- д) співвідношення кількості договорів, за якими страхова подія ще не настала, і загальної кількості укладених договорів страхування.

8. Нормативний запас платоспроможності страховика, який здійснює страхування життя, на будь-яку дату дорівнює величині, яка визначається шляхом:

- а) множення загальної величини резерву довгострокових зобов'язань на 0,05;
- б) множення суми страхових виплат за попередні 12 місяців на 0,26;
- в) множення суми страхових премій за попередні 12 місяців на 0,18;
- г) множення загальної величини резерву довгострокових зобов'язань на 0,5;
- д) множення суми страхових виплат за попередні 12 місяців на 0,18.

9. Нормативний запас платоспроможності страховика, який здійснює види страхування інші, ніж страхування життя, на будь-яку дату дорівнює величині, яка визначається шляхом:

- а) множення загальної величини резерву довгострокових зобов'язань на 0,05;
- б) множення суми страхових виплат за попередні 12 місяців на 0,15;
- в) множення суми страхових премій на попередні 12 місяців на 0,18;
- г) множення загальної величини резерву довгострокових зобов'язань на 0,26;
- д) множення суми страхових виплат за попередні 12 місяців на 0,18.

10. Фактичний запас платоспроможності страховика його:

- а) нетто-активи;
- б) страхові резерви;
- в) власний капітал

ТЕМАТИКА РЕФЕРАТІВ

1. Характеристика основних показників діяльності страхових компаній України, що здійснюють загальні види страхування.
2. Характеристика основних показників діяльності страхових компаній України, що здійснюють довгострокове страхування життя.
3. Прибуток страховика і фактори його зростання.
4. Система оподаткування страхових компаній в Україні та її розвиток.
5. Порівняльна характеристика оподаткування страховиків податком на прибуток в Україні і в Росії (або в будь-якій іншій країні за вибором студента).
6. Особливості визначення бази оподаткування податком на прибуток доходів страхової компанії від фінансової та інвестиційної діяльності.
7. Взаємозв'язок системи технічних резервів, застосовуваних страховиками, з характером і структурою їх страхового портфеля.
8. Зміст та значення принципів інвестування стосовно розміщення коштів страхових резервів.
9. Особливості оподаткування страхових компаній в Україні.
10. Особливості оподаткування страхових операцій нерезидентів згідно з вимогами Податкового кодексу України.
11. Шляхи стимулювання фінансової діяльності страхових компаній, пов'язаної з інвестуванням і розміщенням тимчасово вільних коштів.
12. Собівартість страхової послуги та її склад.
13. Особливості визначення «маржі платоспроможності» страховика.
14. Рейтинг страхових компаній України за розміром статутного капіталу.
15. Порівняльна характеристика класифікації страхування для цілей ліцензування згідно з Директивами Європейського Співтовариства і згідно з вимогами внутрішнього законодавства України.
16. Порядок подачі документів, необхідних для отримання ліцензії на проведення певних видів страхування.
17. Статутний капітал страховика: зміни законодавчих вимог стосовно його розміру, їх причини та наслідки.
18. Огляд страхових компаній України за формою організації (згідно з Законом України «Про страхування»).
19. Особливості ліцензування страхових компаній, що займаються загальними видами страхування.
20. Законодавчі вимоги до розміру статутного фонду страхових компаній.
21. Державне стимулювання капіталізації страховиків.
22. Особливості ліцензування страховиків, що здійснюють страхування життя.
23. Огляд рейтингу страхових компаній України за збором страхових премій протягом останніх трьох років.
24. Огляд рейтингу страхових компаній України за обсягами страхових виплат протягом останніх трьох років.
25. Динаміка збору страхових премій страховими компаніями України за останні 5 років.
26. Динаміка обсягів перестрахових операцій на страховому ринку України за останні 5 років.
27. Законодавче і нормативне регулювання фінансових відносин між:

страховиком і страхувальником;
страховиком і страховим агентом;
страховиком і страховим брокером;
страховиком і Моторним транспортним (страховим) бюро України, Морським,
Авіаційним бюро;
страховиком і перестраховиком;
страховиком і його філіями та представництвами;
страховиком і державою щодо ліцензування страхової діяльності та
оподаткування страхових компаній *(можуть обиратися окремі реферати в межах
окремої групи фінансових відносин)*.

РОЗРАХУНКОВА РОБОТА

Розрахункова робота передбачає проведення аналізу діяльності страхової компанії. Для цього у методичних вказівках подається витяг з Рекомендацій щодо аналізу діяльності страховиків, затвердженого Національною комісією, що здійснює державне регулювання ринків у сфері ринків фінансових послуг (далі — Нацкомфінпослуг)¹ (розпорядження від 17 березня 2005 р. № 3755), де вказаний порядок розрахунку всіх необхідних показників. Також наведені звітні форми страхової компанії, на основі яких необхідно провести аналіз діяльності страховика.

Кожен студент повинен виконати розрахункову роботу, збільшуючи кожен цифру звітності, що використовується в розрахунках, на власний порядковий номер у журналі академгрупи.

ВИТЯГ

З РЕКОМЕНДАЦІЙ ЩОДО АНАЛІЗУ ДІЯЛЬНОСТІ СТРАХОВИКІВ

1. Загальні положення

1.1. Рекомендації щодо аналізу діяльності страховиків (далі — Рекомендації) розроблено з метою стандартизації процедур здійснення аналізу діяльності страховиків працівниками Нацкомфінпослуг, своєчасного виявлення ризиків у діяльності страховиків.

1.2. Відхилення від рекомендованих значень показників, зазначених в Рекомендаціях, не є підставою для складання акта про порушення страховиком законодавства та застосування заходів впливу.

2. Тести раннього попередження

2.1. Тести раннього попередження — це система порівняння фактичних фінансових показників діяльності страховиків з визначеними Нацкомфінпослуг показниками, їх узагальнення та оцінка ризиків діяльності страховиків.

2.2. Тести раннього попередження використовуються для визначення рівня фінансової надійності страховиків, який розраховується за даними річної фінансової звітності, складеної відповідно до Порядку складання звітних даних страховиків, затвердженого розпорядженням Нацкомфінпослуг від 3 лютого 2004 р. № 39.

Відповідно до Рекомендацій здійснюється аналіз капіталу, активів, перестраховування, страхових резервів, доходності, ліквідності і надається відповідна оцінка.

Оцінки виставляються по 4-бальній системі в залежності від діапазону, в який потрапило значення відповідного показника.

На основі проведених тестів раннього попередження страховики можуть отримати такі оцінки:

«1» (стійка) — фінансові показники знаходяться на високому рівні;

«2» (задовільна) — відсутні серйозні проблеми, фінансові показники знаходяться на середньому рівні;

«3» (гранична) — фінансовий стан викликає побоювання, фінансові показники знаходяться на рівні значно нижчому за середній;

¹ До Указу Президента України № 1070/2011 від 23.11.2011 року Нацкомфінпослуг відповідав назві Держфінпослуг

«4» (незадовільна) — вважається неприпустимим, фінансовий стан є дуже нестабільним.

2.3. Дані, які використовуються при розрахунку показників тестів раннього попередження, їх зміст та порядок розрахунку наведені в наступній таблиці*:

№ з/п	Термін	Зміст	Формула*
1	Капітал, чистий капітал	Активи по балансу за вирахуванням нематеріальних активів та зобов'язань по балансу	$\Phi 1: 280-010-430-480-620-630$
2	Високоліквідні активи	Грошові кошти та їх еквіваленти	$\Phi 1: 230+240$
3	Зобов'язання, загальна сума зобов'язань	Зобов'язання по балансу	$\Phi 1: 430+480+620+630$
4	Дебіторська заборгованість	Всі види дебіторської заборгованості відповідно до балансу	$\Phi 1: 50+160+170+180+190+200+210+ 060$
5	Сума чистих премій	Валовий обсяг зібраних премій за вирахуванням частки, належної перестраховикам	$P 1 : 010-020$ [$P 1 : 080 -090$]
6	Зароблені страхові платежі	Дохід від реалізації послуг з видів страхування, інших, ніж страхування життя	$P 1 : 070^{**}$
7	Чистий прибуток (або збиток)	Чистий прибуток (збиток) відповідно до звіту	$\Phi 2 : 220$ (або 225)
8	Виплати і витрати	Страхові виплати та відшкодування, а також витрати, пов'язані з врегулюванням страхових випадків, збільшені на суму резервів збитків на кінець звітного періоду та зменшені на суму резервів збитків на початок звітного періоду	$P 5: 240 + P 6: (320+330) + P 6(K) 260 - P 6(\Pi) 260 - P 4(K) 130 + P 4(\Pi) 130$
9	Прибуток від фінансової діяльності	Дохід від участі в капіталі та інші фінансові доходи за вирахуванням витрат від участі в капіталі та інші фінансові витрати	$\Phi 2: 110+120+130-140-150-160$
10	Середній обсяг фінансових інвестицій протягом року	Сума довгострокових фінансових інвестицій, які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств, та інших фінансових інвестицій та поточних фінансових інвестицій на початок і кінець звітного періоду, поділена на два	$(\Phi 1: 040(\Pi)+045(\Pi)+220(\Pi)+040(K)+045(K)+220(K)) / 2$
11	Чисті страхові резерви	Страхові резерви за балансом за вирахуванням частки перестраховиків у страхових резервах	$\Phi 1: 415-416$

* Формули записані відповідно до форм звітних даних, затверджених розпорядженням Нацкомфінпослуг від 03 лютого 2004 р. № 39 «Про затвердження

Порядку складання звітних даних страховиків». В квадратних дужках наводяться формули для страховиків зі страхування життя, якщо вони відрізняються від формул для страховиків з загальних видів страхування.

При записі формул в цій таблиці використовують такі умовні позначення: $\Phi 1$ — баланс, $P1$ — розділ 1 звіту, $P3$ — розділ 3 звіту, $P4$ — розділ 4 звіту, (Π) — на початок річного звітного періоду, (K) — на кінець річного звітного періоду, якщо не зазначено — на кінець річного звітного періоду.

** Формула визначена тільки для страховиків з загальних видів страхування.

2.4. Показники розраховуються відповідно до наступної таблиці:

№ з/п	Показник	Метод розрахунку	Формула*
1	Показник дебіторської заборгованості	$ПДЗ = 100\% \times (\text{Дебіторська заборгованість}) / (\text{Капітал})$	$100 \times (\Phi 1\ 050 + 160 + 170 + 180 + 190 + 200 + 210 + 060) / (\Phi 1\ 280 - 010 - 430 - 480 - 620 - 630)$
2	Показник ліквідності активів	$ПЛА = 100\% \times (\text{Високоліквідні активи}) / (\text{Зобов'язання})$	$100 \times (\Phi 1\ 230 + 240) / (\Phi 1\ 430 + 480 + 620 + 630)$
3	Показник ризику страхування	$ПРС = 100\% \times (\text{Сума чистих премій за всіма полісами}) / (\text{Капітал})$	Життя: $100 \times (P1\ 080 - 090) / (\Phi 1\ 280 - 010 - 430 - 480 - 620 - 630)$ Не життя: $100 \times (P1\ 010 - 020) / (\Phi 1\ 280 - 010 - 430 - 480 - 620 - 630)$
4	Зворотний показник платоспроможності	$ЗПП = 100 \times (\text{Загальна сума зобов'язань}) / (\text{Капітал})$	$100 \times (\Phi 1\ 430 + 480 + 620 + 630) / (\Phi 1\ 280 - 010 - 430 - 480 - 620 - 630)$
5	Показник доходності	$ПД = 100 \times (\text{Чистий прибуток}) / (\text{Капітал})$	$100 \times (\Phi 2:220 \text{ (або 225)}) / (\Phi 1\ 280 - 010 - 430 - 480 - 620 - 630)$
6	Показник обсягів страхування (андерайтингу)	$ПА = 100 \times (\text{Виплати і витрати}) / (\text{Сума чистих зароблених премій})$	Не життя: $100 \times (P5:240 + P6: (320 + 330) + P6(K)\ 260 - P6(\Pi)\ 260 - P4(K)\ 130 + P4(\Pi)\ 130) / P1\ 070$
7	Показник змін у капіталі	$ПЗК = 100 \times (\text{Капітал (t)}) / (\text{Капітал (t-1)} - 1)$	$100 \times ((\Phi 1\ 280 - 010 - 430 - 480 - 620 - 630)(K) / (\Phi 1\ 280 - 010 - 430 - 480 - 620 - 630)(\Pi) - 1)$
8	Показник змін у сумі чистих премій за всіма полісами	$ПЗЧП = 100 \times ((\text{Сума чистих премій (t)}) / (\text{Сума чистих премій (t-1)} - 1))$	Життя: $100 \times (P1(\Pi)(080 - 090) / P1(K)(080 - 090) - 1)$ Не життя: $100 \times (P1(\Pi)(010 - 020) / P1(K)(010 - 020) - 1)$
9	Показник незалежності від перестраховування	$ПНП = 100 \times (\text{Чиста сума премій по всіх полісах}) / (\text{Валова сума премій по всіх полісах})$	Життя: $100 \times P1(080 - 090) / P1\ 080$ Не життя: $100 \times P1(010 - 020) / P1\ 010$
10	Показник відношення чистих страхових резервів до капіталу	$ПВРК = 100\% \times (\text{Чисті страхові резерви}) / (\text{Капітал})$	Не життя: $100 \times (\Phi 1\ 415 - 416) / (\Phi 1\ 280 - 010 - 430 - 480 - 620 - 630)$

11	Показник доходності інвестицій	ПДІ= 100 % x (Прибуток від фінансової діяльності) / (Середній обсяг фінансових інвестицій протягом року)	$100 \times \Phi 2(110 + 120 + 130 - 140 - 150 - 160) / \Phi 1(040(\Pi) + 045(\Pi) + 220(\Pi) + 040(K) + 045(K) + 220(K)) / 2$

2.5. Фактична оцінка кожного показника визначається шляхом порівняння розрахованого значення показника з відповідною шкалою значень (враховуючи те, якими видами страхування (життя/не життя) займається страховик).

2.6. Загальна оцінка визначається як сума фактичних оцінок по окремих показниках, помножених на відповідні коефіцієнти (враховуючи те, якими видами страхування (життя/не життя) займається страховик).

2.7. Загальна оцінка округлюється до цілого числа за загальними правилами округлення.

3. Оформлення результатів тестів раннього попередження.

3.1. Результати тесту для страховиків, що займаються видами страхування, іншими ніж страхування життя, записуються у таблиці наступного зразка:

ТЕСТИ РАНЬОГО ПОПЕРЕДЖЕННЯ

на « _____ » __ 20__ р.

(найменування страховика і звітна дата)

№ з/п	Вид показника	Розраховане значення показника	Оціночна шкала	Коефіцієнт	Фактична оцінка
1	Показник дебіторської заборгованості (ПДЗ)		1. $0 \leq \text{ПДЗ} < 50$ 2. $50 \leq \text{ПДЗ} < 75$ 3. $75 \leq \text{ПДЗ} < 100$ 4. $100 \leq \text{ПДЗ}$	0,04	
2	Показник ліквідності активів (ПЛА)		1. $95 \leq \text{ПЛА}$ 2. $80 \leq \text{ПЛА} < 95$ 3. $65 \leq \text{ПЛА} < 80$ 4. $\text{ПЛА} < 65$	0,10	
3	Показник ризику страхування (ПРС)		1. $\text{ПРС} \leq 100$ 2. $100 \leq \text{ПРС} < 200$ 3. $200 \leq \text{ПРС} < 300$ 4. $300 < \text{ПРС}$	0,06	
4	Зворотний показник платоспроможності (ЗПП)		1. $0 < \text{ЗПП} \leq 20$ 2. $20 < \text{ЗПП} \leq 50$ 3. $50 < \text{ЗПП} \leq 75$ 4. $75 < \text{ЗПП}$, $\text{ЗПП} < 0$	0,18	
5	Показник доходності (ПД)		1. $1.50 < \text{ПД}$ 2. $25 < \text{ПД} \leq 50$ 3. $0 \leq \text{ПД} \leq 25$ 4. $\text{ПД} < 0$	0,06	
6	Показник обсягів страхування (андерайтингу) (ПА)		1. $\text{ПА} \leq 50$ 2. $50 < \text{ПА} \leq 100$ 3. $100 < \text{ПА} \leq 110$ 4. $110 < \text{ПА}$	0,06	
7	Показник змін у капіталі (ПЗК)		1. $10 < \text{ПЗК}$ 2. $5 < \text{ПЗК} \leq 10$ 3. $0 < \text{ПЗК} \leq 5$ 4. $\text{ПЗК} \leq 0$	0,06	

8	Показник змін у сумі чистих премій за всіма полісами (ПЗЧП)		1. 40≤ПЗЧП 2. 33≤ПЗЧП<40 3. 10≤ПЗЧП<33 4. ПЗЧП<10	0,06	
9	Показник незалежності від перестраховування (ПНП)		1. 50≤ПЗП 2. 40≤ПЗП<50 3. 30≤ПЗП<40 4. ПЗП<30,85≤ПЗП	0,18	
10	Показник відношення чистих страхових резервів та капіталу (ПВРК)		1. 0<ПВРК≤50 2. 50<ПВРК≤75 3. 75<ПВРК≤100 4. 100<ПВРК,	0,16	
11	Показник доходності інвестицій (ПДІ)		1. 10≤ПДІ 2. 5≤ПДІ<10 3. 0≤ПДІ<5 4. ПДІ<0	0,04	
ЗАГАЛЬНА ОЦІНКА					

ФОРМИ ЗВІТНОСТІ ДЛЯ АНАЛІЗУ

Підприємство	Закрите акціонерне товариство страхова компанія "Б"	Дата	14.02.2013
Територія		за ЄДРПОУ	*****
Форма власності	КОЛЕКТИВНА ВЛАСНІСТЬ	за КОАТУУ	26
Орган державного управління	УКРАЇНСЬКІ МІЖГАЛУЗЕВІ ОБ'ЄДНАННЯ,	за КФВ	20
Галузь	КОНСОРЦІУМИ, АС	за СПОДУ	7794
Вид економічної діяльності	НЕДЕРЖАВНЕ СТРАХУВАННЯ	за ЗКГНГ	96220
Одиниця виміру:	Інші послуги у сфері страхування	за КВЕД	66.03.0
Адреса:	тис. грн.	Контрольна сума	

Баланс на 31.12.2012

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи:			
- залишкова вартість	010	7.7	6.5
- первісна вартість	011	18.2	18.2
- накопичена амортизація	012	(10.5)	(11.7)
Незавершене будівництво	020	394.9	517.1
Основні засоби:			
- залишкова вартість	030	1060,9	970,7
- первісна вартість	031	1523,6	1558,5
- знос	032	(462.7)	(587.8)
Довгострокові біологічні активи:			
- справедлива (залишкова) вартість	035	0	0
- первісна вартість	036	0	0
- накопичена амортизація	037	(0)	(0)
Довгострокові фінансові інвестиції:			
- які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	040	0	0
- інші фінансові інвестиції	045	44369.3	88309.7
Довгострокова дебіторська заборгованість	050	0	0
Відстрочені податкові активи	060	0	0

Інші необоротні активи	070	0	0
Усього за розділом I	080	45832.8	89804
II. Оборотні активи			
Виробничі запаси	100	18	39.8
Поточні біологічні активи	110	0	0
Незавершене виробництво	120	0	0
Готова продукція	130	0	0
Товари	140	2.3	2.3
Векселі одержані	150	0	0
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги:			
- чиста реалізаційна вартість	160	1597	1308.9
- первісна вартість	161	1597	1308.9
- резерв сумнівних боргів	162	(0)	(0)
Дебіторська заборгованість за рахунками:			
- за бюджетом	170	0	0
- за виданими авансами	180	0.2	0
- з нарахованих доходів	190	0	0
- із внутрішніх розрахунків	200	145.7	97
Інша поточна дебіторська заборгованість	210	2.6	6
Поточні фінансові інвестиції	220	0	0
Грошові кошти та їх еквіваленти:			
- в національній валюті	230	7289	15027.2
- в іноземній валюті	240	0	0
Інші оборотні активи	250	4.1	0
Усього за розділом II	260	9058.9	16481.2
III. Витрати майбутніх періодів	270	35.5	176
Баланс	280	54927.2	106461.2
Пасив	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Статутний капітал	300	8500	8500
Пайовий капітал	310	0	0
Додатковий вкладений капітал	320	0	0
Інший додатковий капітал	330	48.3	48.3
Резервний капітал	340	1881.6	2125
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	350	34962.2	75633.2
Неоплачений капітал	360	(0)	(0)
Вилучений капітал	370	(0)	(0)
Усього за розділом I	380	45392.1	86306.5
II. Забезпечення наступних виплат та платежів			
Забезпечення виплат персоналу	400	0	0
Інші забезпечення	410	0	0
Сума страхових резервів	415	9633.4	20390
Сума часток перестраховиків у страхових резервах	416	799.7	976.5
Цільове фінансування	420	0	0
Усього за розділом II	430	8833.7	19413.5
III. Довгострокові зобов'язання			

Довгострокові кредити банків	440	0	0
Інші довгострокові фінансові зобов'язання	450	0	0
Відстрочені податкові зобов'язання	460	0	0
Інші довгострокові зобов'язання	470	0	0
Усього за розділом III	480	0	0
IV. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	500	0	0
Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	510	0	0
Векселі видані	520	0	0
Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	530	307.7	300.6
Поточні зобов'язання за розрахунками:			
- з одержаних авансів	540	3.8	6.5
- з бюджетом	550	115.3	187.8
- з позабюджетних платежів	560	0	0
- зі страхування	570	0	18.6
- з оплати праці	580	41.7	60.2
- з учасниками	590	69.5	69.5
- із внутрішніх розрахунків	600	145.7	97
Інші поточні зобов'язання	610	17.7	1
Усього за розділом IV	620	701.4	741.2
V. Доходи майбутніх періодів	630	0	0
Баланс	640	54927.2	106461.2

Звіт про фінансові результати за 2012 рік
I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За попередній період
1	2	3	4
Доход (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	010	3777,5	30531,3
Податок на додану вартість	015	(0)	(0)
Акцизний збір	020	(0)	(0)
	025	(898.6)	(668.1)
Інші вирахування з доходу	030	(0)	(0)
Чистий доход (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	035	36878,9	29863,2
Собівартість реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	040	(59.5)	(60.2)
Валовий прибуток:			
- прибуток	050	36819.4	29803
- збиток	055	(0)	(0)
Інші операційні доходи	060	1251.6	999.1
Адміністративні витрати	070	(1322.1)	(1598.7)
Витрати на збут	080	(3067)	(1805.1)
Інші операційні витрати	090	(1195.1)	(900)
Фінансові результати від операційної діяльності:			
- прибуток	100	32486.8	26498.3

- збиток	105	(0)	(0)
Доход від участі в капіталі	110	0	0
Інші фінансові доходи	120	9908.8	302.9
Інші доходи	130	26.2	12.1
Фінансові витрати	140	(0)	(5720.5)
Втрати від участі в капіталі	150	(0)	(0)
Інші витрати	160	(0)	(196.7)
Фінансові результати від звичайної діяльності до оподаткування:			
- прибуток	170	42421.8	20896.1
- збиток	175	(0)	(0)
Податок на прибуток від звичайної діяльності	180	(1507.4)	(898.9)
Дохід з податку на прибуток від звичайної діяльності	185	0	0
Фінансові результати від звичайної діяльності:			
- прибуток	190	40914,4	19997,2
- збиток	195	0	0
Надзвичайні:			
- доходи	200	0	0
- витрати	205	(0)	(0)
Податки з надзвичайного прибутку	210	(0)	(0)
Чистий:			
- прибуток	220	40914.4	19997.2
- збиток	225	(0)	(0)

II. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Найменування показника	Код рядка	За звітний період	За попередній період
1	2	3	4
Матеріальні затрати	230	99.3	73
Витрати на оплату праці	240	1083.5	854.2
Відрахування на соціальні заходи	250	382.1	300
Амортизація	260	126.3	133.2
Інші операційні витрати	270	2757.4	2103.6
Разом	280	4448.6	3464

III. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За попередній період
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	300	0	0
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	310	0	0
Чистий прибуток, (збиток) на одну просту акцію	320	0	0
Скоригований чистий прибуток, (збиток) на одну просту акцію	330	0	0
Дивіденди на одну просту акцію	340	0	0

**Звіт про доходи та витрати страховика
за 2011 рік**
Закрите акціонерне товариство страхова компанія "Галицька"
(назва страховика)

Показники	Код	Усього	I кв.	II кв.	III кв.	IV кв.
1	2	3	4	5	6	7
I. Визначення доходу від реалізації послуг з видів страхування, інших, ніж страхування життя						
Страхові платежі (премії, внески), усього	010	30468,9	5404,2	10977,5	6125,8	7961,4
від філій	011	382,5	44,7	105,9	118,7	113,2
від страхувальників - фізичних осіб	012	2675,4	447,0	751,7	742,2	734,5
від перестраховальників	013	1674,0	378,0	435,1	454,9	406,0
із них від перестраховальників-нерезидентів	014	0	-	-	-	-
Частки страхових платежів (премії, внесків), належні перестраховикам	020	1956,3	156,0	475,4	512,9	812,0
у тому числі перестраховикам-нерезидентам	021	0	-	-	-	-
Резерви незароблених премій та залишки страхових платежів з державного обов'язкового страхування на початок звітної періоду	030	X	11124,6	8053,3	9829,4	9147,3
Резерви незароблених премій та залишки страхових платежів з державного обов'язкового страхування на кінець звітної періоду	040	X	8053,3	9829,4	9147,3	9422,6
Частка перестраховиків у резервах незароблених премій на початок звітної періоду	050	X	470,7	299,0	406,3	529,1
Частка перестраховиків у резервах незароблених премій на кінець звітної періоду	060	X	299,0	406,3	529,1	787,4
<i>Дохід від реалізації послуг з видів страхування, інших, ніж страхування життя (роблені страхові платежі), 010-020+030-040-050+060</i>	070	30531,3	8147,8	8833,3	6417,8	7132,4
II. Визначення доходу від реалізації послуг із страхування життя						
Страхові платежі (премії, внески)	080	0	-	-	-	-
Частки страхових платежів (премії, внесків), належні перестраховикам	090	0	-	-	-	-
у тому числі перестраховиками-нерезидентами	091	0	-	-	-	-
<i>Дохід від реалізації послуг зі страхування життя 080-90-140+280</i>	100	0	0	0	0	0
III. Дохід від надання послуг для інших страховиків та інших послуг (виконання робіт)						
<i>Дохід від надання послуг для інших страховиків</i>	110	0	0	-	-	-
у тому числі суми агентських винагород	111	0	-	-	-	-
із яких ті, що отримуються від страховиків, які здійснюють страхування життя	112	0	-	-	-	-
<i>Дохід від надання послуг (виконання робіт), що безпосередньо пов'язані із видами діяльності, зазначеними у статті 2 Закону України "Про страхування"</i>	120	24,0	3,2	7,1	7,9	5,8
IV. Інші операційні доходи, інші та надзвичайні доходи						
<i>Суми, що повертаються із технічних резервів, інших, ніж: резерви незароблених премій</i>	130	838,8	137,3	356,1	182,3	163,1
<i>Суми, що повертаються з резервів із страхування життя</i>	140	0	-	-	-	-
<i>Суми, що повертаються з резерву належних виплат страхових сум</i>	141	0	-	-	-	-
<i>Суми інвестиційного доходу, одержаного страховиком від розміщення коштів резервів страхування життя, що належить страховику</i>	142	0	-	-	-	-

<i>Частки страхових виплат і відшкодувань, компенсовані перестраховиками</i>	150	130,3	17,0	8,0	41,1	64,2
<i>із них перестраховиками - нерезидентами</i>	151	0	-	-	-	-
<i>Частки викупних сум, що компенсуються перестраховиками</i>	160	0	-	-	-	-
<i>Суми, що повертаються із централізованих страхових резервних фондів</i>	170	0	0	-	0	-
<i>Суми, що отримуються в результаті реалізації переданого страхувальником або іншою особою права вимоги до особи, відповідальної за заподіяні збитки</i>	180	0	-	-	-	-
<i>Суми отриманих комісійних винагород за перестраховування</i>	190	0	-	-	-	-
<i>із яких суми комісійних винагород за перестраховування, компенсовані перестраховиками-нерезидентами</i>	191	0	-	-	-	-
<i>Інші операційні доходи</i>	200	0	0	-	-	-
<i>Фінансові доходи</i>	210	302,9	67,3	73,1	73,0	89,5
<i>у тому числі доходи від участі в капіталі</i>	211	0	-	-	-	-
<i>доходи за облігаціями</i>	212	0	-	-	-	-
<i>доходи від депозитів</i>	213	302,9	67,3	73,1	73,0	89,5
<i>дивіденди за акціями</i>	214	0	0	-	-	0
<i>Інші доходи</i>	220	18,1	1,2	0,8	2,6	13,5
<i>Надзвичайні доходи</i>	230	0	-	-	-	-
V. Страхові виплати і страхові відшкодування та викупні суми						
<i>Страхові виплати та страхові відшкодування</i>	240	668,1	126,6	177,6	193,9	170,0
<i>у тому числі, що здійснюються за договорами страхування, термін дії яких на дату прийняття рішення про здійснення страхової виплати/страхового відшкодування закінчився</i>	241	0	-	-	-	-
<i>Виплати викупних сум</i>	250	0	-	-	-	-
VI. Операційні витрати, інші та надзвичайні витрати						
<i>Відрахування у технічні резерви, інші, ніж резерви незароблених премій</i>	260	900,0	356,1	182,3	163,1	198,5
<i>Відрахування у резерв катастроф з обов'язкового страхування цивільної відповідальності за ядерну шкodu</i>	270	0	-	-	-	-
<i>Відрахування у резерви із страхування життя</i>	280	0	-	-	-	-
<i>Відрахування до резерву належних виплат страхових сум</i>	281	0	-	-	-	-
<i>Сума відрахувань у резерв зі страхування життя за рахунок частини інвестиційного доходу, одержаного від розміщення коштів резервів страхування життя</i>	282	0	-	-	-	-
<i>Відрахування у централізовані страхові резервні фонди</i>	283	0	-	-	-	-
<i>Витрати, пов'язані з укладанням та пролонгацією договорів страхування (аквізиційні витрати)</i>	300	318,5	47,7	50,7	45,8	174,3
<i>у тому числі на агентські винагороди</i>	301	250,8	36,3	50,7	45,8	118,0
<i>із яких страховикам-нерезидентам</i>	302	0	-	-	-	-
<i>Витрати, пов'язані з укладанням та пролонгацією договорів перестраховування</i>	310	0	-	-	-	-
<i>у тому числі на винагороди брокерам</i>	311	0	-	-	-	-
<i>із яких брокерам-нерезидентам</i>	312	0	-	-	-	-
<i>на комісійні винагороди перестраховальникам</i>	313	0	-	-	-	-
<i>із яких перестраховальникам-нерезидентам</i>	314	0	-	-	-	-
<i>Витрати, пов'язані з регулюванням страхових випадків (ліквідаційні витрати), які сталися у звітному періоді</i>	320	7,5	2,6	1,1	1,7	2,1
<i>у тому числі на оплату судових затрат</i>	321	1,5	0,3	0,5	0,3	-
<i>на оплату експертних (оцінних) робіт</i>	322	2,7	0,7	0,3	0,7	1,0
<i>із яких на оплату послуг аварійних комісарів</i>	323	0,3	-	-	-	0,3
<i>на оплату послуг установ асітансу*</i>	324	0	-	-	-	-
<i>із яких на оплату послуг установ асітансу-нерезидентів</i>	325	0	-	-	-	-

<i>Витрати, що здійснюються у зв'язку з регулюванням страхових випадків (ліквідаційні витрати), які сталися в попередніх звітних періодах</i>	330	0	-	-	-	-
<i>у тому числі на оплату судових затрат</i>	331	0	-	-	-	-
<i>на оплату експертних (оцінних) робіт</i>	332	0	-	-	-	-
<i>із яких на оплату послуг аварійних комісарів</i>	333	0	-	-	-	-
<i>на оплату послуг установ асістансу</i>	334	0	-	-	-	-
<i>із яких на оплату послуг установ асістансу-нерезидентів</i>	335	0	-	-	-	-
Інші витрати, що належать до собівартості реалізованих послуг	340	60,2	14,8	10,5	9,3	25,6
Інші адміністративні витрати	350	1591,2	232,8	387,1	437,9	533,4
Інші витрати на збут послуг	360	1486,6	418,5	373,6	417,6	276,9
<i>у тому числі витрати на рекламу та маркетинг</i>	361	0	-	-	-	-
Інші операційні витрати	370	196,7	3,0	3,0	5,7	185,0
Фінансові витрати	380	5720,5	5720,5	-	-	-
<i>у тому числі втрати від участі в капіталі</i>	381	0	-	-	-	-
<i>проценти за користування кредитами</i>	382	0	-	-	-	-
<i>проценти за облігаціями випущеними</i>	383	0	-	-	-	-
Інші витрати	390	0	0	0	-	-
Надзвичайні витрати	400	0	-	-	-	-
VII. Фінансові результати звичайної діяльності та надзвичайних подій (до оподаткування)						
Результат основної діяльності	410	26295,6	7103,2	8018,6	5374,1	5799,7
Результат фінансових операцій	420	(-5417,6)	(-5653,2)	73,1	73,0	89,5
<i>у тому числі від участі в капіталі</i>	421	0	-	-	-	-
Результат іншої звичайної діяльності	430	18,1	1,2	0,8	2,6	13,5
Результат надзвичайних подій	440	0	0	0	0	0
VIII. Податки на прибуток від звичайної діяльності та на прибуток від надзвичайних подій						
Податок на прибуток від звичайної діяльності	450	898,9	168,0	326,7	178,9	225,3
<i>у тому числі на валові доходи від діяльності з видів страхування, інших, ніж страхування життя</i>	451	799,1	145,8	300,2	152,2	200,9
<i>на валові доходи від діяльності із страхування життя</i>	452	0	-	-	-	-
<i>на операції з перестраховиками - нерезидентами</i>	453	0	-	-	-	-
Податки на прибуток від надзвичайних подій	460	0	-	-	-	-
IX. Чистий						
Прибуток	470	19997,2	1283,2	7765,8	5270,8	5677,4
Збиток	480	0	0	0	0	0

**Звіт про доходи та витрати страховика
за 2012 рік**
Закрите акціонерне товариство страхова компанія "Галицька"
(назва страховика)

Показники	Код рядка	Усього	I кв.	II кв.	III кв.	IV кв.
1	2	3	4	5	6	7
I. Визначення доходу від реалізації послуг з видів страхування, інших, ніж страхування життя						
Страхові платежі (премії, внески), усього	010	51176,6	6844,8	10281,6	12254,5	21795,7
від філій	011	711,7	103,5	188,5	190,3	229,4
від страхувальників - фізичних осіб	012	3773,1	809,1	869,0	1020,1	1074,9
від перестраховальників	013	1443,8	420,8	350,0	363,5	309,5
із них від перестраховальників-нерезидентів	014	0	-	-	-	-
Частки страхових платежів (премії, внесків), належні перестраховикам	020	2966,5	643,6	852,3	425,8	1044,8
у тому числі перестраховикам-нерезидентам	021	0	-	-	-	-
Резерви незароблених премій та залишки страхових платежів з державного обов'язкового страхування на початок звітної періоду	030	X	9422,6	8516,5	10499,1	12834,3

Резерви незароблених премій та залишки страхових платежів з державного обов'язкового страхування на кінець звітної періоду	040	X	8516,5	10499,1	12834,3	20035,5
Частка перестраховиків у резервах незароблених премій на початок звітної періоду	050	X	787,4	813,5	931,2	725,1
Частка перестраховиків у резервах незароблених премій на кінець звітної періоду	060	X	813,5	931,2	725,1	967,7
<i>Дохід від реалізації послуг з видів страхування, інших, ніж страхування життя (зароблені страхові платежі), 010-020+030-040-050+060</i>	070		37777,5	7133,4	7564,4	9287,4
II. Визначення доходу від реалізації послуг із страхування життя						
Страхові платежі (премії, внески)	080	0	-	-	-	-
Частки страхових платежів (премій, внесків), належні перестраховикам	090	0	-	-	-	-
у тому числі перестраховиками-нерезидентами	091	0	-	-	-	-
<i>Дохід від реалізації послуг зі страхування життя 080-90-140+280</i>	100	0	0	0	0	0
III. Дохід від надання послуг для інших страховиків та інших послуг (виконання робіт)						
<i>Дохід від надання послуг для інших страховиків</i>	110	0	0	-	-	-
у тому числі суми агентських винагород	111	0	-	-	-	-
із яких ті, що отримуються від страховиків, які здійснюють страхування життя	112	0	-	-	-	-
<i>Дохід від надання послуг (виконання робіт), що безпосередньо пов'язані із видами діяльності, зазначеними у статті 2 Закону України "Про страхування"</i>	120	28,8	8,1	6,8	7,0	6,9
IV. Інші операційні доходи, інші та надзвичайні доходи						
<i>Суми, що повертаються із технічних резервів, інших, ніж: резерви незароблених премій</i>	130	1030,3	198,5	220,1	286,0	325,7
<i>Суми, що повертаються з резервів із страхування життя</i>	140	0	-	-	-	-
<i>Суми, що повертаються з резерву належних виплат страхових сум</i>	141	0	-	-	-	-
<i>Суми інвестиційного доходу, одержаного страховиком від розміщення коштів резервів страхування життя, що належить страховику</i>	142	0	-	-	-	-
<i>Частки страхових виплат і відшкодувань, компенсовані перестраховиками</i>	150	166,9	25,0	5,3	37,2	99,4
<i>із них перестраховиками - нерезидентами</i>	151	0	-	-	-	-
<i>Частки викупних сум, що компенсуються перестраховиками</i>	160	0	-	-	-	-
<i>Суми, що повертаються із централізованих страхових резервних фондів</i>	170	0	0	-	0	-
<i>Суми, що отримуються в результаті реалізації переданого страхувальником або іншою особою права</i>	180	0	-	-	-	-
<i>Суми отриманих комісійних винагород за перестраховання</i>	190	0	-	-	-	-
із яких суми комісійних винагород за перестраховання, компенсовані перестраховиками-нерезидентами	191	0	-	-	-	-
<i>Інші операційні доходи</i>	200	9,8	0,4	1,7	2,0	5,7
<i>Фінансові доходи</i>	210	9908,8	90,9	80,9	91,2	9645,8
у тому числі доходи від участі в капіталі	211	0	-	-	-	-
доходи за облігаціями	212	0	-	-	-	-
доходи від депозитів	213	361,3	90,9	80,9	91,2	98,3
дивіденди за акціями	214	0	0	-	-	0
<i>Інші доходи</i>	220	41,9	1,6	3,2	2,1	35,0
<i>Надзвичайні доходи</i>	230	0	-	-	-	-
V. Страхові виплати і страхові відшкодування та викупні суми						
<i>Страхові виплати та страхові відшкодування</i>	240	898,6	236,0	231,8	185,3	245,5
у тому числі, що здійснюються за договорами страхування, термін дії яких на дату прийняття рішення про здійснення страхової виплати/страхового відшкодування закінчився	241	0	-	-	-	-
<i>Виплати викупних сум</i>	250	0	-	-	-	-
VI. Операційні витрати, інші та надзвичайні витрати						
<i>Відрахування у технічні резерви, інші, ніж: резерви незароблених премій</i>	260	1177,6	220,2	285,9	325,8	345,7
<i>Відрахування у резерв катастроф з обов'язкового страхування цивільної відповідальності за ядерну</i>	270	0	-	-	-	-
<i>Відрахування у резерви із страхування життя</i>	280	0	-	-	-	-
<i>Відрахування до резерву належних виплат страхових сум</i>	281	0	-	-	-	-

Сума відрахувань у резерв зі страхування життя за рахунок частини інвестиційного доходу, одержаного від розміщення коштів резервів страхування життя	282	0	-	-	'	-
Відрахування у централізовані страхові резервні фонди	290	0	-	-	-	-
Витрати, пов'язані з укладанням та пролонгацією договорів страхування (аквізичні витрати)	300	326,4	70,4	79,8	84,3	91,9
у тому числі на агентські винагороди	301	238,8	51,5	58,4	61,7	67,2
із яких страховикам-нерезидентам	302	0	-	-	-	-
Витрати, пов'язані з укладанням та пролонгацією договорів перестрахування	310	0	-	-	-	-
у тому числі на винагороди брокерам	311	0	-	-	-	-
із яких брокерам-нерезидентам	312	0	-	-	-	-
на комісійні винагороди перестраховальникам	313	0	-	-	-	-
із яких перестраховальникам-нерезидентам	314	0	-	-	-	-
Витрати, пов'язані з регулюванням страхових випадків (ліквідаційні витрати), які сталися у звітному періоді	320	7,0	1,7	1,8	1,4	2,1
у тому числі на оплату судових затрат	321	0	0	0	0	0
на оплату експертних (оцінних) робіт	322	5,1	1,4	1,5	0,8	1,4
із яких на оплату послуг аварійних комісарів	323	1,7	0,2	0,3	0,5	0,7
на оплату послуг установ асистансу*	324	0	-	-	-	-
із яких на оплату послуг установ асистансу-нерезидентів	325	0	-	-	-	-
Витрати, що здійснюються у зв'язку з регулюванням страхових випадків (ліквідаційні витрати), які сталися в попередніх звітних періодах	330	0	-	-	-	-
у тому числі на оплату судових затрат	331	0	-	-	-	-
на оплату експертних (оцінних) робіт	332	0	-	-	-	-
із яких на оплату послуг аварійних комісарів	333	0	-	-	-	-
на оплату послуг установ асистансу	334	0	-	-	-	-
із яких на оплату послуг установ асистансу-нерезидентів	335	0	-	-	-	-
Інші витрати, що належать до собівартості реалізованих послуг	340	59,5	13,0	12,6	15,5	18,4
Інші адміністративні витрати	350	1322,1	290,5	320,8	306,7	404,1
Інші витрати на збут послуг	360	2733,5	571,4	672,2	676,6	813,3
у тому числі витрати на рекламу та маркетинг	361	0	-	-	-	-
Інші операційні витрати	370	17,3	4,8	2,9	3,6	6,0
Фінансові витрати	380	0	0	-	-	-
у тому числі втрати від участі в капіталі	381	0	-	-	-	-
проценти за користування кредитами	382	0	-	-	-	-
проценти за облігаціями випущеними	383	0	-	-	-	-
Інші витрати	390	0,2	0,2	0	-	-
Надзвичайні витрати	400	0	-	-	-	-
VII. Фінансові результати звичайної діяльності та надзвичайних подій (до оподаткування)						
Результат основної діяльності	410	32471,3	5957,4	6190,5	8020,4	12303
Результат фінансових операцій	420	9908,8	90,9	80,9	91,2	9645,8
у тому числі від участі в капіталі	421	0	-	-	-	-
Результат іншої звичайної діяльності	430	41,7	1,4	3,2	2,1	35,0
Результат надзвичайних подій	440	0	0	0	0	0
VIII. Податки на прибуток від звичайної діяльності та на прибуток від надзвичайних подій						
Податок на прибуток від звичайної діяльності	450	1507,4	199,6	296,4	369,9	641,5
у тому числі на валові доходи від діяльності з видів страхування, інших, ніж страхування життя	451	1387,1	171,4	268,3	338,9	608,5
на валові доходи від діяльності із страхування життя	452	0	-	-	-	-
на операції з перестраховиками - нерезидентами	453	0	-	-	-	-
Податки на прибуток від надзвичайних подій	460	0	-	-	-	-
IX. Чистий						
Прибуток	470	40914,4	5850,1	5978,2	7743,8	21342,3
Збиток	480	0	0	0	0	0

СЛОВНИК

Акціонерне товариство - господарське товариство, статутний капітал якого поділено на визначену кількість акцій однакової номінальної вартості, корпоративні права за якими посвідчуються акціями. Акціонери не відповідають за зобов'язаннями товариства і несуть ризик збитків, пов'язаних з діяльністю товариства, тільки в межах належних їм акцій.

Акціонерні товариства за типом поділяються на публічні акціонерні товариства та приватні акціонерні товариства. Кількісний склад акціонерів приватного акціонерного товариства не може перевищувати 100 акціонерів. **Публічне акціонерне товариство** може здійснювати публічне та приватне розміщення акцій. **Приватне акціонерне товариство** може здійснювати тільки приватне розміщення акцій.

Вільні резерви страховика - частка власних коштів страховика, яка резервується з метою додаткового забезпечення платоспроможності страховика.

Вимоги страхувальників - заяви страхувальників (їх правонаступників або третіх осіб, визначених договором страхування) щодо страхової виплати.

Витрати - зменшення економічних вигод у вигляді вибуття активів або збільшення зобов'язань, які призводять до зменшення власного капіталу (за винятком зменшення капіталу за рахунок його вилучення або розподілу власниками).

Власний капітал - частина в активах страхової компанії, що залишається після вирахування її зобов'язань.

Гарантійний фонд страховика - додатковий та резервний капітал страховика, а також сума нерозподіленого прибутку.

Господарська операція - дія або подія, яка викликає зміни в структурі активів та зобов'язань, власному капіталі страховика.

Грошові кошти — готівка, кошти на рахунках у банках та депозити до запитання.

Державна страхова організація — страхова організація, єдиним власником якої є держава.

Джерело сплати податку — дохід платника, з якого пін сплачує податок.

Дозволені активи — активи страховика, якими мають бути представлені страхові резерви відповідно до вимог статті 31 Закону України «Про страхування».

Дохід від реалізації страхових послуг (зароблені страхові платежі (внески, премії)) — величина, що визначається шляхом збільшення (зменшення) суми надходжень страхових премій протягом звітного періоду (вирахуванням премій, переданих перестраховикам) на суму зменшення (збільшення) результату зміни резервів незароблених премій (з урахуванням відповідно збільшення або зменшення в них частки перестраховиків).

Доходи — збільшення економічних вигод у вигляді надходження активів або зменшення зобов'язань, які призводять до зростання власного капіталу (крім зростання капіталу за рахунок внесків)

Еквіваленти грошових коштів — короткострокові високоліквідні фінансові інвестиції, які вільно конвертуються у певні суми грошових коштів, які характеризуються незначним ризиком зміни їх вартості.

Загальнодержавні податки — податки, які встановлюються вищими органами влади, їх стягнення є обов'язковим на всій території країни, незалежно від того, до якого бюджету (державного чи місцевого) вони зараховуються.

Збиток — перевищення суми витрат над сумою доходу, для отримання якого були здійснені ці витрати.

Збори — особлива форма податкових платежів. На відміну від податків, які мають характер регулярних надходжень, збори є платежами разового, нерегулярного і незначного за розмірами характеру.

Звичайна діяльність — будь-яка діяльність страховика, а також операції, що її забезпечують або виникають внаслідок її проведення.

Інвестиційна діяльність — придбання та реалізація тих необоротних активів, а також тих фінансових інвестицій, які не є складовою частиною еквівалентів грошових коштів.

Командитне товариство — товариство, яке включає поряд з одним або більшістю учасників, які несуть відповідальність за зобов'язаннями товариства всім своїм майном, також одного або більше учасників, відповідальність яких обмежується вкладом у майні товариства (вкладників).

Консолідована фінансова звітність — фінансова звітність, яка відображає фінансове становище, результати діяльності та рух грошових коштів юридичної особи та її дочірніх підприємств як єдиної економічної одиниці.

Користувачі фінансової звітності — фізичні або юридичні особи, які потребують інформації про діяльність підприємства для прийняття певного рішення.

Ліквідні активи — майно страхової компанії, що користується високим попитом на ринку і може бути швидко реалізоване.

Ліквідність — здатність окремих видів активів (майнових цінностей) до швидкої реалізації на ринку та перетворенні на грошові кошти.

Ліцензія на здійснення страхової діяльності — письмовий дозвіл на здійснення конкретних видів страхування, який видає страховикам Державна комісія з регулювання ринків фінансових послуг.

Місцеві податки — податки, які встановлюються місцевими органами влади.

Надзвичайна подія — подія або операція, яка відрізняється від звичайної діяльності страховика та не очікується, що вона повторюватиметься періодично або в кожному наступному звітному періоді.

Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку - нормативно-правовий акт, затверджений Міністерством фінансів України, що визначає принципом та методи ведення бухгалтерського обліку і складання фінансової звітності, що не суперечать міжнародним стандартам.

Непрямі податки — податки, які включаються у вигляді надбавки до ціни товару чи послуги. Їх розмір для окремого платника прямо не залежить від його доходів.

Нормативний запас платоспроможності — розрахунковий показник, котрий використовується для визначення мінімального рівня фактичного запасу платоспроможності, який повинна мати страхова організація (за вимогою законодавства, на будь-яку дату фактичний запас платоспроможності страховика повинен перепитувати розрахунковий нормативний запас платоспроможності).

Нормативний запас платоспроможності страховика, який здійснює види страхування інші, ніж страхування життя на будь-яку дату дорівнює більшій з визначених величин, які обчислюються:

перша — шляхом множення суми страхових премій за попередні 12 місяців на 0,18 (останній місяць буде складатись із кількості днів на дату розрахунку). При цьому сума страхових премій зменшується на 50 відсотків страхових премій, належних перестраховикам;

друга шляхом множення суми страхових виплат за попередні 12 місяців на 0,26 (останній місяць буде складатись із кількості днів на дату розрахунку). При цьому сума страхових виплат зменшується на 50 відсотків страхових виплат, що компенсуються перестраховиками згідно з укладеними договорами перестраховання.

Нормативний запас платоспроможності страховика, який здійснює страхування життя — на будь-яку дату дорівнює величині, яка визначається шляхом множення загальної величини резерву довгострокових зобов'язань (математичного резерву) на 0,05.

Операційна діяльність — основна діяльність страховика, а також інші види діяльності, які не є інвестиційною чи фінансовою діяльністю

Основна діяльність – операції, пов'язані з реалізацією страхових послуг, що є головною метою створення страхової компанії і забезпечують основну частину її доходу.

Платоспроможність — здатність страхової компанії своєчасно та повністю виконати свої платіжні зобов'язання.

Повне товариство — товариство, всі учасники якого займаються спільною підприємницькою діяльністю і несуть солідарну відповідальність за зобов'язаннями товариства усім своїм майном.

Податкова ставка — законодавчо встановлений розмір податку на одиницю оподаткування.

Представництво страховика - відокремлений підрозділ страховика, який не є юридичною особою, не має права займатися страховою, а також будь-якою підприємницькою діяльністю. Представництво виконує функції та завдання сприяння організації і здійсненню статутної діяльності страховика, виступає від імені страховика і фінансується останнім.

Права вимоги до перестраховиків — категорія дозволених активів страховика, яка визначається як частка перестраховиків у страхових резервах, обчислена в законодавчо визначеному порядку тими ж методами, що і страхові резерви.

Прибуток — сума, на яку доходи перевищують пов'язані з ними витрати .

Прямі податки — податки, які встановлюються безпосередньо на дохід (прибуток) або на власність платника податків.

Резерви довгострокових зобов'язань (математичні резерви) - резерви зі страхування життя, які обчислюються актуарно окремо за кожним договором страхування життя згідно із Методикою, затвердженою Уповноваженим (наглядним) органом.

Резерви заявлених, але не виплачених збитків - технічні резерви, що включають зарезервовані несплачені страхові суми і страхові відшкодування за відомими вимогами страхувальників, з яких не прийнято рішення щодо виплати або відмови у виплаті.

Резерви із страхування життя — страхові резерви, які формують страховики, що здійснюють страхування життя. До складу резервів із страхування життя, згідно з законодавством, належать: резерви довгострокових зобов'язань (математичні резерви); резерви належних виплат страхових сум.

Резерви належних виплат страхових сум — резерви чи страхування життя, що включають зарезервовані несплачені страхові суми за відомими вимогами страхувальників, з яких не прийнято рішення щодо виплати або відмови у виплаті.

Резерви незароблених премій — технічні резерви, що включають частки від сум надходжень страхових премій, що відповідають страховим ризикам, які не минули на звітну дату.

Результат зміни резервів збитків — різниця між величиною резервів збитків на звітну дату і величиною резервів збитків на минулу звітну дату.

Результат зміни резервів незароблених премій — різниця між величиною резервів незароблених премій на звітну дату і величиною резервів незароблених премій на минулу звітну дату.

Рішення про страхову виплату — документ, який містить відомості про розмір і термін сплати страховиком страхової суми або страхового відшкодування на користь страхувальника (його правонаступників або третіх осіб, визначених договором страхування).

Розміщення страхових резервів — вкладення коштів сформованих страхових технічних резервів в дозволені активи у законодавчо визначеному порядку.

Спеціалізована страхова звітність — звітність про страхову діяльність, яку страховики зобов'язані щоквартально (наростаючим підсумком з початку року) подавати до Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг (Нацкомфінпослуг). Склад цієї звітності та зміст окремих форм звітності затверджується розпорядженням Нацкомфінпослуг.

Страхова виплата — грошова сума, яка виплачується страховиком відповідно до умов договору страхування при настанні страхового випадку.

Страхова премія — плата за страхування, яку страхувальник зобов'язаний внести страховику згідно з договором страхування.

Страхові резерви — резерви, що утворюються страховиками з метою забезпечення майбутніх виплат страхових сум і страхового відшкодування залежно від видів страхування (перестраховування).

Страхові зобов'язання — зобов'язання страховика за чинними договорами страхування. У вартісному вираженні страхові зобов'язання приймаються рівними обсягам сформованих страхових резервів.

Страховик — фінансова установа, яка створена у формі акціонерного, повного, командитного товариства або товариства з додатковою відповідальністю і одержала ліцензію на здійснення страхової діяльності.

Технічні резерви — страхові резерви, які формують страховики, що здійснюють загальні (ризикові) види страхування. До складу технічних резервів, згідно з законодавством, належать: резерв незароблених премій; резерв заявлених, але не виплачених збитків; резерв збитків, які виникли, але не заявлені; резерв катастроф; резерв коливань збитковості.

Товариство взаємного страхування — безприбуткова некомерційна організація, яка створюється для страхування ризиків членів цього товариства.

Засновники товариства взаємного страхування одночасно виступають у ролі страхувальників.

Товариство з додатковою відповідальністю — товариство, статутний фонд якого поділений на частки визначених установчими документами розмірів. Учасники такого товариства відповідають за його боргами своїми внесками до статутного фонду, а при недостатності цих сум — додатково належним їм майном в однаковому для всіх учасників кратному розмірі до внеску кожного учасника.

Установчі документи товариства — документи, на підставі яких створюються і діють господарські товариства. Акціонерні товариства та товариства з додатковою відповідальністю створюються і діють на підставі установчого договору і статуту; повне і командитне товариство — установчого договору.

Фактичний запас платоспроможності страховика — нетто-активи страховика, тобто капітал страховика, вільний від зобов'язань. Визначається вирахуванням із вартості майна (загальної суми активів) страховика суми нематеріальних активів і загальної суми зобов'язань, у тому числі страхових (страхові зобов'язання приймаються рівними обсягам страхових резервів).

Філія страховика — відокремлений підрозділ страховика, який не є юридичною особою, може мати власну назву, має відокремлений баланс та здійснює страхову діяльність по видах, на які страховик одержав ліцензії.

Фінансова діяльність — діяльність, яка призводить до змін розміру і складу власного та позикового капіталу страховика.

Фінансова звітність — бухгалтерська звітність, що містить інформацію про фінансове становище, результати діяльності та рух грошових коштів підприємства за звітний період.

Фінансовий стан — комплексне поняття, яке є результатом взаємодії всіх елементів фінансово-господарської діяльності страхової компанії і характеризується системою показників, що відображають наявність, розміщення і використання фінансових ресурсів.

Формування страхових технічних резервів — визначення величини страхових технічних резервів в порядку, встановленому чинним законодавством.

ПРОГРАМОВІ ВИМОГИ З КУРСУ
«ФІНАНСИ СТРАХОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ»

1. Особливості страхування як сфери підприємницької діяльності.
2. Страхова компанія як суб'єкт підприємницької діяльності.
3. Кругообіг грошових коштів страхової компанії. Суб'єкти фінансових взаємовідносин.
4. Фінансові ресурси страхової компанії.
5. Грошові надходження від страхової діяльності, їх економічний зміст.
6. Страховий тариф як ціна за страхову послугу. Структура тарифу. Збитковість страхової суми.
7. Нетто-тариф, його призначення. Навантаження, його призначення та структура.
8. Грошові надходження від інвестиційної та фінансової діяльності страховика, інших операцій.
9. Поняття страхових резервів та їх значення.
10. Методи розрахунку окремих видів технічних резервів: резерву незаробленої премії, резерву коливань збитковості, резерву збитків що сталися, але ще не заявлені (IBNR); резерву катастроф.
11. Методика розрахунку резерву незаробленої премії страховиками України.
12. Резерви зі страхування життя. Методи розрахунку резервів довгострокових зобов'язань. Резерви належних виплат страхових сум.
13. Необхідність та значення державного регулювання розміщення коштів страхових резервів.
14. Принципи розміщення коштів страхових резервів.
15. Нормативи розміщення та інвестування коштів страхових технічних резервів страховиків, що здійснюють загальне страхування.
16. Нормативи розміщення та інвестування коштів страхових технічних резервів страховиків, що здійснюють страхування життя.
17. Економічна природа прибутку страхової компанії.
18. Формування прибутку від операційної (страхової) діяльності.
19. Поняття заробленої страхової премії та її обчислення заробленої страхової премії.
20. Формування прибутку від інвестиційної та фінансової діяльності.
21. Розподіл прибутку страхової компанії.
22. Система оподаткування страховиків України.
23. Непрямі податки. Прямі податки. Збори.
24. Оподаткування податком на прибуток страхових операцій.
25. Оподаткування податком на прибуток операцій страховика з фінансової та інвестиційної діяльності.
26. Декларація з податку на доходи (прибуток) страховика, її зміст та порядок складання.
27. Необхідність та значення оцінки фінансового стану страховика.
28. Платоспроможність страхової компанії, значення державного регулювання платоспроможності страховиків
29. Економічний зміст та порядок розрахунку фактичного та нормативного запасу платоспроможності.
30. Вимоги до платоспроможності страховиків згідно з Директивами ЄС.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Базова література

1. Закон України “Про страхування”// Урядовий кур’єр. - 2001.- 7 листопада.
2. Господарський кодекс України // Відомості Верховної Ради – 2003. –№ 18.
3. Податковий кодекс України // Голос України від 04.12.2010 - № 229-230.
4. Закон України “Про господарські товариства”// Відомості Верховної Ради України. - 1998.- №18.
5. Законодавство України про страхування. Збірник нормативних актів. – К.: КНТ, 2003. – 260с.
6. Закон України “Про обов’язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів” із змінами і доповненнями, внесеними Законами України від 22 вересня 2005 року №2902-IV, від 24 вересня 2008 року N 586-VI.
7. Алтынникова И. Формирование страховых резервов: бухгалтерский учет, налогообложение / Алтынникова И. – М.: ВИНТИ, 1995. – 208 с.
8. Гаманкова О. О. Фінанси страхових організацій: навч. посіб. / Гаманкова О. О. — К.: КНЕУ, 2007. — 328 с.
9. Базилевич В. Д. Страхова справа / Базилевич В. Д., Базилевич К. С. – 5-те вид. стер. – К.: Знання, 2006. – 351 с.
10. Белоконевсі Ф. Н. Учет в страховых организациях / Белоконевсі Ф. Н. — М.: Издательский дом АУДИТОР, 1996. – 138 с.
11. Вещунова Н. Л. Бухгалтерский учет в страховых компаниях: практ. пособие / Вещунова Н. Л. Фомина Л. Ф. — М: ИНФРА-М, 1996. — 528 с.
12. Регулювання сфери фінансових послуг у праві Європейського Союзу та перспективи адаптації законодавства України / [Вовк Т., Друзенко Г., Зугравий І., Качка Т., Коноваленко І., Парапан М. Перестюк Н.] — Харків: Консум, 2002. — 912 с.
13. Гаманкова О. О. Облік і аудит у страхових організаціях: навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисц. / Гаманкова О. О. — К.: КНЕУ, 2004. – 183 с.
14. Гаманкова О.О. Фінанси страхових організацій: Навч. посібник. / О. О. Гаманкова. – К.: КНЕУ, 2007. – 328 с.
15. Белоконевси Ф. Н. Учет в страховых организациях / Белоконевси Ф. Н. — М.: Изда-тельский дом АУДИТОР, 1996. – 138 с.
16. Нагайчук Н. Г. Управління капіталом страхової компанії / Нагайчук Н.Г. // Фінанси України. - 2008. - № 11. - С. 106-116.
17. Приймак В. І. Динамічне управління фінансовими потоками компанії зі страхування життя / Приймак В.І., Карчевська О.І. // Фінанси України. - 2008. - № 8. - С. 113-124.
18. Соколовська З. М. Моделювання фінансових потоків страхових компаній / З.М. Соколовська О.А. Клепікова // Актуальні проблеми економіки. - 2008. - № 5. - С. 238-245
19. Фурман В. М. Ризики в інвестиційній та фінансовій діяльності страховика / Фурман В.М. // Фінанси України. - 2008. - № 2. - С. 107-114.
20. Ткаченко Н. В. Розвиток перестраховування як важіль забезпечення фінансової стійкості страховиків / Ткаченко Н.В. // Фінанси України. - 2007. - № 3. - С. 118-123.
21. Шірінян Л. В. Фінансова надійність і фінансова стійкість страховиків /

Л.В. Шірінян // Актуальні проблеми економіки. - 2007. - № 9. - С. 173-178.

22. Нікіфоров П. О. Сутність та значення фінансової безпеки страхової компанії / Нікіфоров П.О., Кучерівська С.С. // Фінанси України. - 2006. - № 5. - С. 86-90.

23. Шірінян Л. Організація фінансів страхових компаній України в сучасних умовах / Лада Шірінян. // Регіональна економіка. - 2006. - № 3. - С. 178-184.

24. Шевчук О. Оцінка фінансового стану та ефективності діяльності страхових компаній України / Шевчук О. // Регіональна економіка. - 2005. - № 1. - С. 137-142.

25. Самойловський А.Л. Бюджетування в страховій компанії як комплексний процес управлінських дій / Самойловський А.Л. // Формування ринкових відносин в Україні. - 2003. - №9. - С. 86-87.

26. Вовчак О. Д. Страхування : навчальний посібник / О.Д. Вовчак. - Львів : Новий Світ. - 2000, 2006. - 479 с.

27. Василенко А.В. Інвестиційна стратегія страхових компаній: навчальний посібник / Василенко А.В. – К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2006. - 168 с.

28. Мних М.В. Стратегія діяльності страхової компанії / Мних М.В.// Економіка. Фінанси. Право. - 2004. - №1. - С.23-25.

29. В.Г. Федоренко. Основи менеджменту : підручник для вузів / за наук. ред. В.Г. Федоренка. - К. : Алерта, 2007. - 420 с.

30. Орланюк-Малицкая Е.А. Платежеспособность страховой организации / Орланюк-Малицкая Е.А. – М.: Изд. Цетр СО "АНКИЛ", 1994. – 152 с.

31. Приходько В.С. Бухгалтерський облік страхової діяльності: навчальний посібник / Приходько В.С. – 2-ге видання, доповнене й перероблене. – Київ: Лібра, 2002. - 216 с.

32. С.С.Осадець . Страхування: підручник / Керівник авт. колективу і наук. ред. С.С.Осадець. – Вид. 2-ге, перероб. і доп. – К.: КНЕУ, 2002. – 599 с.

33. Сухов В.А. Государственное регулирование финансовой устойчивости страховщиков / Сухов В.А. – М.: Издательский центр «Анкил», 1995.-112 с.

34. Хэмптон Дж. Д. Финансовое управление в страховых компаниях / Хэмптон Дж. Д. – М.: Анкил, 1995. – 260 с.

35. Юрченко Л.А. Финансовый менеджмент страховщика / Юрченко Л.А. – М.: ЮНИТИ, 2001. – 235 с.

36. Нагайчук Н.Г. Управління капіталом страхових компаній / Н.Г. Нагайчук. // Фінанси України. – 2008. – № 11. – С. 106–116.

37. Оксанич С. Управління активами страхових компаній / С. Оксанич // Фінансовий ринок України. – 2007. – № 10. – С. 13–15.

38. Беялов Т.Е. Методи та принципи стратегічного управління в страхових компаніях / Т.Е. Беялов, А.М. Єрмошенко //Актуальні проблеми економіки. – 2010. - №9((111)).- С. 191-200.

39. Попова І. В. Проблеми удосконалення фінансового контролю страхових компаній / І. В. Попова // Формування ринкових відносин в Україні. - 2012. - № 6. - С. 200-206.

40. Волосович С. В. Економічна природа іпотечного страхування / С. В. Волосович // Актуальні проблеми економіки. - 2011. - № 5. - С. 188-194.

41. Слав'янська Н. Сучасні тенденції регулювання та нагляду сектору небанківських фінансових установ / Н. Слав'янська, А. Незнамова // Вісник Національного банку України. - 2011. - № 4. - С. 52-57.
42. Баранов А. Оцінка рівня конкуренції на ринку страхових послуг / А. Баранов // Страхова справа. – 2012. – № 2. – С. 38-39.
43. Квасовський О. Проблемні аспекти прямого оподаткування страхових компаній в Україні / О. Р. Квасовський, М. В. Стецько // Фінанси України. - 2011. - № 1. - С. 52-63.
44. Коваль О. П. Деякі аспекти державного регулювання ринку фінансових послуг / О. П. Коваль // Фінанси України. - 2010. - № 11. - С. 80-86.
45. Чайковська В. П. Управління фінансами страхових організацій: методологічний аспект / В. П. Чайковська // Актуальні проблеми економіки. - 2011. - № 8. - С. 320-326.
46. Науменкова С. Нові тенденції в механізмі регулювання фінансового сектору / С. Науменкова // Вісник Національного банку України. – 2011. – № 12. – С. 4-11.
47. Козьменко О. В. Сучасний стан і перспективи розвитку ринку перестраховування в Україні / О. В. Козьменко, А. О. Бойко // Фінанси України. – 2011. – № 6. – С. 24-32.
48. Білаш О. В. Державне регулятивне структурування вітчизняного ринку страхових послуг / О. В. Білаш // Формування ринкових відносин в Україні. – 2012. – № 4. – С. 104-111.
49. Хлівний В. К. Інноваційні підходи до управління діяльністю страхової компанії / В. К. Хлівний, О. В. Баранова // Фінанси України. – 2011. – № 11. – С. 113-118.
50. Ткаченко Н. Основні завдання та інструменти контролінгу фінансової стійкості страхової компанії / Н. Ткаченко // Вісник Національного банку України. – 2012. – № 3. – С. 38-43.
51. Страховий ринок України: підсумки 1 півріччя 2010 року // Страхова справа. - 2010. - № 3. - С. 10-16.
52. Лебединська Л. Д. Стратегічні аспекти сталого розвитку страхового ринку України під впливом глобалізаційних процесів / Л. Д. Лебединська, Л. М. Ремньова // Актуальні проблеми економіки. - 2010. - № 9. - С. 206-214.

Розпорядження Нацкомфінпослуг (Держфінпослуг)
[Електрон. ресурс]. – Режим доступу: www.dfp.gov.ua/

51. Розпорядження Нацкомфінпослуг Про схвалення проекту розпорядження Нацкомфінпослуг „Про внесення змін до Порядку реєстрації договорів перестраховування” від 30.08.2012 № 1100
52. Розпорядження Нацкомфінпослуг Про схвалення доопрацьованого проекту розпорядження Нацкомфінпослуг «Про внесення Змін до Ліцензійних умов провадження обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів» від 30.08.2012 № 1099
53. Розпорядження Нацкомфінпослуг Про схвалення доопрацьованого проекту розпорядження Нацкомфінпослуг «Про внесення Змін до Ліцензійних умов провадження страхової діяльності» від 30.08.2012 № 1098
54. Про затвердження Змін до Положення про інвестиційну декларацію

недержавного пенсійного фонду від 01.12.2011 № 721

55. Про затвердження Змін до Ліцензійних умов провадження страхової діяльності від 01.12.2011 № 717

56. Про затвердження максимальних розмірів страхової виплати за шкоду, заподіяну майну потерпілих, у разі оформлення документів про дорожньо-транспортну пригоду без участі уповноважених на те працівників Державтоінспекції МВС України від 17.11.2011 № 698

57. Про затвердження Положення про особливості укладання договорів обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів від 27.10.2011 № 673

58. Про внесення змін до Порядку залучення Моторним (транспортним) страховим бюро України аварійних комісарів для визначення причин настання страхових випадків, розміру збитків та перевірки дій страховика 27.10.2011 № 671

59. Про затвердження Кваліфікаційного мінімуму для осіб, які здійснюють діяльність із визначення причин настання страхового випадку та розміру збитків (аварійних комісарів) при страхуванні наземних транспортних засобів (крім засобів залізничного транспорту) від 18.08.2011 № 544

60. Про затвердження Змін до деяких нормативно-правових актів Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України від 30.06.2011 № 413

61. Про внесення змін до Порядку застосування підпунктів 165.1.27 та 165.1.28 пункту 165.1 статті 165 розділу IV Податкового кодексу України щодо страхових виплат, страхових відшкодувань, викупних сум та пенсійних виплат, отримуваних платником податку за договорами страхування, недержавного пенсійного забезпечення, пенсійного вкладу та довірчого управління від 09.06.2011 № 350

62. Про затвердження Змін до Методики формування резервів із страхування життя від 30.03.2011 № 110

63. Про затвердження Порядку застосування підпунктів 165.1.27 та 165.1.28 пункту 165.1 статті 165 розділу IV Податкового кодексу України щодо страхових виплат, страхових відшкодувань, викупних сум та пенсійних виплат, отримуваних платником податку за договорами страхування, недержавного пенсійного забезпечення, пенсійного вкладу та довірчого управління від 24.12.2010 № 997

64. Про встановлення обов'язкових лімітів відповідальності страховика за договорами обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів / Нацкомфінпослуг; Розпорядження від 01.04.2010.

65. Про затвердження зразка типового поліса обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів на умовах міжнародної системи автострахування «Зелена картка» / Нацкомфінпослуг; Розпорядження від 01.07.2010 № 529.

66. Про деякі питання здійснення обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів / Нацкомфінпослуг; Розпорядження від 09.07.2010 № 566.

67. Про затвердження Змін до Правил формування, обліку та розміщення страхових резервів за видами страхування, іншими, ніж страхування життя / Нацкомфінпослуг; Розпорядження від 20.05.2010 № 422.

68. Про тимчасові заходи щодо оперативного моніторингу фінансового стану страховиків / Нацкомфінпослуг; Розпорядження від 04.12.2008 № 1417.

69. Про затвердження Рекомендацій щодо аналізу діяльності страховиків /

Нацкомфінпослуг; Розпорядження від 17.03.2005 № 3755.

70. Про затвердження Положення про внесення інформації про юридичних осіб, які мають намір набути статусу страховиків (перестраховиків), до Державного реєстру фінансових установ / Нацкомфінпослуг; Розпорядження від 22.11.2005 № 4934.

71. Про внесення змін та доповнень до Порядку складання звітних даних страховиків / Нацкомфінпослуг; Розпорядження від 15.09.2005 № 4619.

72. Про затвердження Порядку складання та подання звітності страхових та/або перестрахових брокерів / Нацкомфінпослуг; Розпорядження від 04.08.2005 № 4421.

73. Про затвердження Змін до Порядку застосування підпунктів 4.3.32 - 4.3.33 пункту 4.3 статті 4 Закону України "Про податок з доходів фізичних осіб" щодо страхових виплат, страхових відшкодувань, викупних сум, отриманих платником податку за договорами страхування / Нацкомфінпослуг; Розпорядження від 12.07.2005 № 4335.

74. Про внесення змін до Ліцензійних умов провадження страхової діяльності / Нацкомфінпослуг; Розпорядження від 07.06.2005 № 4125.

75. Про затвердження Порядку погодження в Державній комісії з регулювання ринків фінансових послуг України договорів перестраховування з перестраховиками-нерезидентами для перерахування (купівлі) іноземної валюти страховиками-резидентами та страховими (перестраховими) брокерами-резидентами / Нацкомфінпослуг; Розпорядження від 03.06.2005 № 4123.

76. Про затвердження Змін до Ліцензійних умов провадження страхової діяльності, затверджених розпорядженням Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України / Нацкомфінпослуг; Розпорядження від 25.01.2005 № 3433.

77. Зміни та доповнення до Ліцензійних умов провадження страхової діяльності, затверджених розпорядженням Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України від 28.08.2003 N 40, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 15.09.2003 за N 805/8126 / Нацкомфінпослуг; Зміни та доповнення від 18.01.2005 № 3329.

78. Методика визначення звичайної ціни страхового тарифу / Нацкомфінпослуг; Розпорядження від 30.12.2004 № 3259.

79. Правила формування, обліку та розміщення страхових резервів за видами страхування, іншими, ніж страхування життя / Нацкомфінпослуг; Розпорядження від 17.12.2004 № 3104.

80. Про затвердження розміру базового страхового платежу за договорами обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів / Нацкомфінпослуг; Розпорядження від 12.12.2004 № 3099.

81. Про затвердження Вимог до рейтингів фінансової надійності (стійкості) страховиків та перестраховиків-нерезидентів / Нацкомфінпослуг; Розпорядження від 03.12.2004 № 2885.

82. Про затвердження Положення про порядок, умови видачі та розміри кредитів страхувальникам, які уклали договори страхування життя / Нацкомфінпослуг; Розпорядження від 03.12.2004 № 2883.

83. Про затвердження Правил розміщення страхових резервів із страхування життя / Нацкомфінпослуг; Розпорядження від 26.11.2004 № 2875.

84. Щодо порядку внесення інформації про страховиків до Державного реєстру фінансових установ / Нацкомфінпослуг; Розпорядження від 26.06.2004 № 1224.

85. Про затвердження Порядку надання страховиками (цедентами, перестраховальниками) інформації про укладені договори перестрашування з страховиками (перестраховиками) нерезидентами до Держфінпослуг / Нацкомфінпослуг; Розпорядження від 04.06.2004 № 914.

86. Про затвердження Положення про особливості забезпечення правонаступництва за укладеними договорами страхування у разі реорганізації страховиків / Нацкомфінпослуг; Розпорядження від 04.06.2004 №913.

87. Про затвердження Положення про реєстрацію страхових та перестрахових брокерів і ведення державного реєстру страхових та перестрахових брокерів / Нацкомфінпослуг; Розпорядження від 28.05.2004 №736.

88. Про затвердження змін до Положення про здійснення фінансового моніторингу фінансовими установами / Нацкомфінпослуг; Розпорядження від 15.04.2004 № 336.

89. Про затвердження Порядку складання звітних даних страховиків / Нацкомфінпослуг; Розпорядження від 03.02.2004 № 39.

90. Про затвердження Методики формування резервів із страхування життя / Нацкомфінпослуг; Розпорядження від 27.01.2004 № 24.

91. Про встановлення плати за видачу ліцензій / Нацкомфінпослуг; Розпорядження від 29.12.2003 № 188.

92. Про затвердження Порядку застосування підпунктів 4.3.32 - 4.3.33 пункту 4.3 статті 4 Закону України "Про податок з доходів фізичних осіб" щодо страхових виплат, страхових відшкодувань, викупних сум, отриманих платником податку за договорами страхування / Нацкомфінпослуг; Розпорядження від 18.11.2003 № 126.

93. Про Порядок формування статутного фонду страховика цінними паперами / Нацкомфінпослуг; Розпорядження від 13.11.2003 № 124.

94. Про затвердження Порядку і правил формування, розміщення та обліку страхових резервів з обов'язкового страхування цивільної відповідальності за ядерну шкоду / Нацкомфінпослуг; Розпорядження від 13.11.2003 № 123.

95. Про перевірку відповідності формування розміру статутних фондів страховиків вимогам чинного законодавства / Нацкомфінпослуг; Розпорядження від 16.09.2003.

14. Допоміжна література

96. Белянкін Г.А. Платежеспособність страхової компанії / Белянкін Г.А. // *Фінанси*. – 1998. – №5. – с.45.

97. Васильєв В. Варіант упорядочення страхових організацій по надійності на основі публічної отчетності / Васильєв В. // *Фінансові послуги*. – 1998. – № 9-10. – с. 18.

98. Гаманкова О.О. Оцінка платоспроможності страхових компаній // *Вісник житомирського інженерно-технологічного інституту. Економічні науки*. Житомир, 1999р., с. 32.

99. Залєтов О.М. Страхування. Навчальний посібник. – К.: Міжнародна агенція "BeeZone", 2003. – 203 с.

100. Зозуля Н.В. Кругообірот фондів і средств страхової компанії//*Фінанси*. – 1997. – №11. – с. 39.

101. Мурашко Е. Формирование резерва убытков и его влияние на финансовую надежность страховщика // Финансовые услуги. – 1998. – №3-4. – с. 52.

102. Носенко М. С. Сучасний стан, проблеми і перспективи розвитку інвестиційної діяльності страхових компаній в Україні // Актуальні проблеми економіки. – 2012. – № 1. – С. 222-227.

103. Чижов О. В. Теоретичні засади впливу банків і страховиків на зменшення тіньових грошових потоків / О. В. Чижов // Актуальні проблеми економіки. - 2010. - № 9. - С. 242-249.

104. Чижов О. В. Механізм зниження тіньової економіки через діяльність банків і страхових організацій // Актуальні проблеми економіки. – 2012. – № 1. – С. 252-259.

105. Приймак В. І. Прогнозування фінансових потоків компанії зі страхування життя на основі методів імітаційного моделювання // Фінанси України. – 2011. – № 9. – С. 82-94.Б

106. Баранов А. Л. Ідентифікація страхових ризиків та її значення для управління страховим портфелем // Фінанси України. – 2011. – № 8. – С. 115-124.

107. Шірінян Л. В. Вплив кількості страховиків на ефективність страхової галузі України / Л. В. Шірінян // Актуальні проблеми економіки. – 2011. – № 12. – С. 303-311.

108. Козьменко С. Теоретичне підґрунтя банківсько-страхової інтеграції / С. Козьменко, К. Багмет // Вісник НБУ. – 2012. – № 2. – С. 22-27.

109. Кропельницька С.О. Методичні матеріали щодо змісту та організації самостійної роботи студентів, поточного і підсумкового контролю їх знань з дисципліни “Фінанси страхових організацій” для студентів денної форми навчання спеціальностей “Фінанси”, “Фінанси і кредит” / С.О. Кропельницька, М.П. Вусятицька. – Івано-Франківськ : Прикарпатський національний університет ім. В.Стефаника, 2011. – 58 с.

15. Інформаційні ресурси

1. Сайт Нацкомфінпослуг. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.dfp.gov.ua/
2. forinsurer.com/ - Україна
3. Ліга страхових організацій України. Страховий ринок України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : uainsur.com/
4. www.strahovatel.com.ua/guide/links/
5. expertbrok.com.ua/
6. Клуб страхування - гарантія найнижчої ціни! [Електронний ресурс]. – Режим доступу : insurance-club.com.ua/uk

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ

Загальна підсумкова оцінка з дисципліни для студентів денної форми навчання складається за методикою нагромадження балів за результатами поточного контролю знань, тестів, виконання розрахункової роботи, написання і захист реферату.

Завданням поточного контролю є перевірка розуміння і засвоєння матеріалу тем, що виносяться на семінарські заняття, та вміння привселюдно представити засвоєний матеріал, розв'язати задачі та написати термінологічний диктант. Питома вага поточної роботи студентів у загальній шкалі оцінювання – 10 балів в одному змістовому модулі.

За розрахункову роботу студент може отримати максимально 15 балів за написання та 15 балів при її захисті.

Самостійна робота студентів передбачає обов'язкове написання реферату з його захистом під час семінарських занять. Студент визначає тему реферату із списку тематики рефератів відповідно до його порядкового номера у журналі. Обсяг реферату повинен становити близько 10-15 сторінок друкованого тексту.

Тестові завдання оцінюються по 5 балів кожний, що в сумі за 4 тести складає 20 балів.

Передбачається написання студентами контрольної роботи, яка охоплює весь перелік питань, що відносяться до першого змістового модуля.

Модуль 1									Модуль 2	Підсумкова оцінка
Поточна та самостійна робота										
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2						
T1	T2	T3	T4	Сума	T5	T6	T7	Сума	ІНДЗ Розрахункова робота	100
Робота на парах – 10 Тести – 10 Реферат – 5 Контрольна робота – 20				45	Робота на парах – 10 Тести – 10 Реферат – 5			25		

T1, T2 ... T7 – теми змістових модулів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка на національній шкалою
		відмінно
80 – 89	B	добре
70 – 79	C	
60 – 69	D	задовільно
50 – 59	E	
26 – 49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-25	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Критерії оцінювання знань, умінь і навичок студентів з навчальної дисципліни при підсумковому контролі необхідно розробити, виходячи з таких загальних рекомендацій:

“відмінно” – студент демонструє повні і глибокі знання навчального матеріалу, достовірний рівень розвитку умінь та навичок, правильне й обґрунтоване формулювання практичних висновків, уміння приймати необхідні рішення в нестандартних ситуаціях, вільне володіння науковими термінами, аналізує причинно-наслідкові зв’язки;

“добре” – студент демонструє повні знання навчального матеріалу, але допускає незначні пропуски фактичного матеріалу, вміє застосувати його щодо конкретно поставлених завдань, у деяких випадках нечітко формулює загалом правильні відповіді, допускає окремі несуттєві помилки та неточності;

“задовільно” – студент володіє більшою частиною фактичного матеріалу, але викладає його не досить послідовно і логічно, допускає істотні пропуски у відповіді, не завжди вміє інтегровано застосувати набуті знання для аналізу конкретних ситуацій, нечітко, а інколи й невірно формулює основні теоретичні положення та причинно-наслідкові зв’язки;

“незадовільно” – студент не володіє достатнім рівнем необхідних знань, умінь, навичок, науковими термінами.

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

**КРОПЕЛЬНИЦЬКА СВІТЛАНА ОРЕСТІВНА
ВУСЯТИЦЬКА МАРЯНА ПЕТРІВНА**

У авторській редакції

Методичні матеріали

щодо змісту та організації самостійної роботи студентів, поточного і підсумкового контролю їх знань з дисципліни

ФІНАНСИ СТРАХОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ

Друк – приватний підприємець Бойчук А.Б.,
Св.№11196, м.Івано-Франківськ,
Тел.0342-55-94-54

Підписано до друку 11.02.2013 р. Формат ¹/₁₆.
Друк цифровий. Папір офсетний. Гарнітура Таймс. Нью Роман
Ум. друк. арк. 6,44. Тираж 100 прим.

